Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШИНАРА, 16 ноябрь, 1976 шу. • № 138 (5649). • Мах 2 кеп.

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома IV пленум

Селхан парте обкома заседаней-зале хилар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома IV пленум.

Пленуме дакъа лаьцараша ла а дийгIа ййцар КПСС обкома хьалхарча секретара нов. А. В. Власова «КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума решенешкен парте Центральни Комитета Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева къамаьлагеи хьежжа областной партийни организаце декхарех» яь доклад.

Доклад ювцаш пренешка дакъа лаьцар: **Н. И. Семенова** — КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара, **Д. Г. Завгаева** — республика юрта боахама министра, **В. А. Сорокина** — «Грознефть» объединене генеральни директора, **А. М. Котиева** — Г. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» завода лекальщика, **А. Т. Харикова** — КПСС Ачхой-Мартановски райкома хьалхарча секретара, **Е. В. Брыксина** — республика госплана председатела, **О. С. Беляева** — облсовпрофа председатела, **Н. Г. Рыженкова** — «Красный молот» завода котельщикий бригадира, **А. Ч. Осмаева** — КПСС Шалински райкома хьалхарча секретара, **Л. А. Шилова** — «Грознефтеоргсинтез» объединене генеральни директора.

Обкома пленумо ше бaьча соцам тIа бIарчча а йиза а къоабалйир КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума решенеш, КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Леонид Ильич Брежнева даьча къамаьлацара положенеши выводаши, кулгаллувцаран кхоачашъяран уж тIа а ийцар. КПСС обкома соцам тIа белгалду КПСС горкомий, райкомий, республика партийни, советски, профсоюзни организацей керттера декхар 1976 шера заданеш, 1977 шера халкъбоахама план, бIарччача пятилетка план толаме кхоачашъяр Iалашделга долга.

Пленумо керттерча даькъе къоабалйир 1976—1980 шерашка НГIАССР халкъа боахам дегIабоалабара пхе шера комплексни плана, 1977 шера халкъа боахам дегIабоалабара плана проект, хIаьта иштта НГIАССР 1977 шерарча бюджета проект, уж могайир Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета хургйолча сессе ювца.

Ден повестка шоллагIча дешах: «Мохк агарах хинна зенаш дIададахара Нохч-ГIалгIай АССР-а новкъостал дара тIаерзаяь мероприятеш кховчашъечара областной партийни организаце декхарех» доклад йир республика Министрий Совета председатела нов. М. А. Керимова.

Пренешка дакъа лаьцар **В. М. Шамардина** — Грозненски горисполкома председатела, **Л. Захаева** — Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза хьажкIаш лелаеча звенон звеньевойс, **Г. Г. Махауре** — КПСС Ведениски райкома хьалхарча секретара, **Л. К. Миназова** — Урус-Мартановски райисполкома председатела, **Л. В. Кравеца** — гIишлошъеча Нохч-ГIалгIай управлене СМУ-6 бригадира, **З. М. Исаева** — КПСС Советски райкома хьалхарча секретара, **Т. С. Байгираевас** — цIеной йоккха панелаш еча Аргунски завода болхлочо, **У. А. Арсанукаева** — «Чечингсельстрой» треста управляюще.

Дийцача дешах боаггIаш бола соцам тIаийцар.

Пятилетке хьалхалаттараш

Межадьтта промышленноста болхлоша, инженерно - технически болхлоша, берригача советски наха а санна, шоай низ ца кхобеш къахьег КПСС XXV съезда исторически решенеш толамца кхоачашъяра, доккхий социалистически декхараш тIа а ийца дIайолайир иттлагIа пятилетка, уж кхоачашдара шерра яхь йоаржайир. Цар керттера девиз я хьалхалаттарий къахьегама овсарле ерригача коллектива балха норма а хинна дIаоттар. Из толамца кхоачашдеш да.

Ленина орден делаеча «Грознефть» объединене яхь лоаттаечарех цаI я Михаил Михайлович Летников керте латта бригада. Скважина тIа оборудовани оттаеш я из.

МоллагIча а гIулакха толам балар из деча нахах, цар балха говзалах, барт-цхьоагIо хиларах тийша да. Шоай гIулакх дика довзача, хьинар долча, шоай болх безача нахах латт из бригада. Из бригада яйзар сона Грозненски УБР Правобережне яхача моттиге № 127 йолча буровой тIа 700 атмосфера хулача коллектора монтаж еш йоаллача хана. Цунцара хIара саг ший гIулакх деш вар. ХIаране де дезар хаьдда къоастадаь хилар холора.

Ткъо шу совгIа ха я цо бурув деттача болх бу. Из безам тIабодаш я доккхалаш ца деваш а саг ва. Цо геттара кIезига дуиц шийх лаьца, хIаьта бригадах, ший новкъостех дувцаргда раьза а волаш.

— Тха бригаде къахьегаш вола саг балха говзал хиларал совгIа, дегIаца низ болаш а хила веза, — аьлар Летникова, — Цул совгIа маькара, кадай хила а веза из. Иштта ца хуле атта авари ергья. Сай бригадацарча хIаранех бIубенна ва со, фуннагIа тIаоттарах цар кIалвутаргвац. Масала, слесарь Анатолий Филиппович Хатюхин йоккха опыт йола болхло ва, эгтара а бехктокхаме дола балхаш кхоачашду цо, дика наставник ва. Иштта дика специалисташ ба слесараш В. Н. Штульман, И. Т. Титов, М. П. Позобреев, вежарий Бабенко Владимири Анатолийи. Ше дикача оагIорахьара хьахьекхав зIамигача саго газоэлектросварщика Н. Решетова.

Цу бригаде верригa а 13 саг ва, оамалга, образованега, сакхетамга диллача берригаш а тайп-тайпара нах ба уж. Бакъда, дагалаттар массане а цаI да: ма-моггa дикагIа къахьегар.

Бригадас толамаш дахара доккха новкъостал кхоач воккхагIа волча инженерагара В. И. Яковлевгара. Из бурув деттача 34 шера болх баь саг ва. Дукха хIама довз цунна, бакъахьа дар, харцахьа хургдар къоастаде, тIехьа-хьалха фу де деза хов. Ший хьехамца из массаза а накъавоал бригадана. Цо хаддаза бIарг кхоаб цунцарча нахага, боккха кхетама болх бу. Слесарь А. И. Щегольков малара тIаккхувш хилар зеделар Яковлевна. ХIаьта цунца дувзаденна болх а талмаста бора цо. Бакъда, говза слесарь вар из. Коммунистаца М. М. Летниковца дагаваьлар Владимир Ильич Яковлев цу хьакъехьа фу дича бакъахьа да дувцаш. Цкъа а шозза а яхар мо шийца къамаьл дича, хIама а ца хинна, бригаде дийцар цун дош, бригадерча наха дIахайтар ший во оамал цо ца юте, шоаш из вутаргволга. Цигга кхетадир Шеголькова бригада членаша болхлочун сий а шоай коллектив а мел чIоагIа лоархI. ТIаккха цIенхаштта уйла йир цо ше леладечун а ший вахара а, кхетадир шийга дувцар дикадар долга.

БIарччача коллектива уйланца болх а бу, баха а бях бригадацара нах. Цох царна доккха беркат, балха тIа толам баккхара накъадоал.

«Хьайна гучадаьнна дикадар, хьай балха говзал новкъоста дIайовзийта» яхаш я бригада девиз. Дукха ха йоаццаш бригаде балха вера С. М. Дубаев. Из хIама дара тIера хилар зийра Яковлева а Летникова а. Цунга хьожаш а гIо деш а хила аьлар цар опыт йолча слесарашка, из дика болхло хургхиларах дог тешадир. ХIанз геттара дикагIчарех цхьа слесарь ва Дубаев Сайт - Iали.

Болхлой дог ураоттадеш дола гIулакх а хинна дIаэттай социалистически яхь. Болхлошта юкъе латтача яхьо дика гIулакхаш де кайоалийт. Бригада членашта хIара дейна хов хIаране дийнахьа мел болх баьб. Социалистически яхьа итогаш тIайола экран йоал хьалтеха.

Бригадас бизза пайда эц чурча торонех, рационализаторски творчествах. Масала, рационализатораша бригадира Летниковеи воккхагIа волча инженера Яковлевеи енича предложене дукха ахча кходир.

Цу дерригача хIамаша бригадага йиш хулийт массаза балха задани тIехкхоачашъе, кхерамзеи дикеи болх а беш. ХIара бетта юкъера лаьрхIача 110—120 процент план кхоачашъеш хьайоагIа М. М. Летникова башха дика бригада.

З. СИЗОВА,
«Грознефть» объединене инженер.

Алма-Ате хиннача Казахстана партийно - боахама актива совещане КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева даь хьехамаш теркал я деш, укх гурахьа планал совгIа ялаташ дIаде уйла йолаш къахьегаш ба «Назрановский» совхоза Пхьилекъонгий - Юртарча отделене механизатораш. Дерригa дIаде лаьрхIар 1100 гектар ялат да. ХIанзле 1000 гектар совгIа дIадийнад из.

Гурахьа дув ялат дIадувча болх беш 4 агрегат я. Нормаш тIехкхоачашъеш къахьегаш ба механизатораш Ведзижев Жабраил, Тебоев Дауд, кхыбараш. Шоай декхарашца дика лоархIабу сеяльщикаш Аушева Зина, Даурбеков Билан, Аушев Хьамзат.

— ХIара агрегато дийнахьа 13 гектара тIа ялат дIадув юкъера лаьрхIача, нормагIа 11 гектар йолаш. Тахан-кхоана чакхдаргда дерригa ялат дIадийна, — йоах отделене агронома Плиев Хьамзата.

СУРТА ТIА: гурахьа дув ялат дIадувш ва механизатор Ж. Ведзижев. Из дIа мишта дув хьожаш тIахьожам лоаттабеш ва отделене агроном Х. Плиев.

И. ПЛИЕВА сурт.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совете

ТЕХНИКА КИЙЧА ХИЛИЙТА

1977 ШЕРАРЧА КХАШКАРЧА БАЛХАШТА ЮРТБОАХАМА ТЕХНИКА ХАННАХЬЕИ ТIЕХДИКЕИ КИЙЧЪЯРА УРУС-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА СОВХОЗИЙИ «СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» РАЙОБЪЕДИНЕНЕИ МЕХАНИЗАТОРИЙ А ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ А ИНИЦИАТИВА ХЬАКЪЕХЬА

1976 шера 3 сентябре Алма-Ате хиннача Казахстана партийно-боахама актива совещане КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева хьалхашка оттаяь предложенеши декхараши сихха кхоачашделга хьатIа а ийца, юртбоахама техника ший ханнахьа кийчъяран 1977 шерарча хьувкъама йоакхо ярн йола Башкирски АССР-еи Ивановски областеи механизаторий инициатива къоабалъяь хьал а лоацаш, Урус-Мартановски района совхозий, «Сельхозтехника» райобъединене механизатораша а инженерно-технически болхлоша а декхар тIаэц:

тракторащ тоаяра 1976 шера IV квартала план 25 декабре кхоачашъе, 1977 шера 1 январь тIаккхачалехьа 90 процент оахам дуи ялат дIадуви машинаш тоаяь яха. Кхашкара бIаьстан балхаш дара эша машино-тракторни парк 1977 шера март тIаккхачалехьа кийча хилийта;

1976 шера IV квартале 40 процент ялат чуэца комбайнаш тоае, ялат чуэца еррига техника 1977 шера 1 июнага кийча хилийта;

1977 шера кхашкара бIаьстан балхаш дIадоладеш 95 процентага кхаччалца тракторащ, оахам ду, ялат дIадув, йол хьокха машинаш, ялат чуэца комбайнаш 100 процентага кхаччалца, мухь дIа-юха кхухьа автомашинаш 90 процентага кхаччалца кийча хилийта;

совхозий 60 процент йола машино-тракторни парк мастерех-наладчикех латтача специализированни звеньяша технически гIулакх дарга яккха;

лаьтта оахача агрегаташа болх белга шин сменагIа вIаштIехьадаккха. Цу гIулакха машино-тракторни паркагеи хьайбаш леладеча фермай оборудованегеи хьажа Iап замалахьа боахамашкеи «Сельхозтехника» райобъединенеи 120 механизатор, 30 мастер-наладчик кийчве;

1977 шера I-чеи II-чеи класса трактористаш-машинисташ 65 процентал кIезигагIа боацаши I-чеи II-чеи класса шофераш 60 процентал кIезигагIа боацаши хилийтар духьа механизаторий говзал лакхъеи царна переаттестаци еи;

1977 шера машино-тракторни парка эксплуатаци елга тоаде, машинай овсарле 6 процент лакхъе, уж лелаярга дIадодар 3 процент кIезигде, 3 процентал кIезигагIа йоацаш доагора-смазочни материалаш кхое.

Совхозий, «Сельхозтехника» райобъединене механизатораша, инженерно - технически болхлоша дош деннад техника дикагIа тоае, ремонтни балхий технологи даим эргайоахаш тоае, Iилманеи хьалхалаттача практиканеи карагIдаьнварех шерра пайда эца.

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совето къоабалъяьй 1977 шерарча кхашкарча бIаьстан балхашта ший ханнахьеи тIехдикеи машино - тракторни парк кийчъяра, цунах ма-боаггIара пайда эцара де дезарех доккхий социалистически декхараш тIаийцача Урус-Мартановски района совхозий, «Сельхозтехника» райобъединене механизаторий, инженерно-технически болхлой инициатива.

Урус-Мартановски района механизаторий хьокхамагIа кхашкарча балхашта ший ханнахьеи тIехдикеи юртбоахама техника кийчъелга Iалашдара республика юрта боахама Министерство, «Сельхозтехника» Нохч - ГIалгIай объединени, кхыйола юртбоахама ведомстваш, горрайисполкомаш декхарийла я колхозашта, совхозашта, «Сельхозтехника» райобъединенешта юкъе социалистически яхь йоаржае;

хIара колхозе, совхозе, «Сельхозтехника» райобъединене техниках биззагIа пайда эцара кхы тIа а мероприятеш кийчъе, хьалхалаттача механизаторий опыт шерра юкъейоалае, трактарашка, комбайнашка, кхыча юртбоахама машинашка лакхача овсарленца болх байта.

ИттлагIча пятилетка шоллагIча шера кхашкарча бIаьстан балхашта машино - тракторни парк ханнахьеи тIехдикеи кийчъяра механизатораша, бригадаша, отрядаша, боахамаша лелаю социалистически яхь мишта лел газетий оагIош тIа, радиои телевиденеи гIолла дувцилга тIадулл республиканески газетий редакцеита, телевиденея радиовещанеи комитета.

Ачхой - Мартановски района «Новосельский» совхозе трактораш тоае хьоггехье а болабеннаб. Урус-Мартановски района механизатораша дIадоладаь дика гIулакх хьал а лоацаш, совхоза механически мастерске болхлоша дош деннад еррига техника ханнахьеи тIехдикеи кийчъе.

СУРТА ТIА: трактор тоаеш ба «Новосельский» совхоза механизатор А. Хациеви наладчик И. Хачукаеви.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

НОВКЪОСТ Л. И. БРЕЖНЕВ ЮГОСЛАВЕ ВАХАР

15 ноябре КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев доттагIала визитагIа Москвера Югославе вахар СФРЮ президента, Югославе коммунистий Союза Председатела новкъоста Иосип Броз Титос хьийха.

Новкъостаца Л. И. Брежневца Москвера бахар КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко, КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев, КПСС ЦК член, КПСС ЦК Генеральни секретара гIонча К. В. Русаков, КПСС ЦК членалла кандидат, КПСС ЦК Генеральни секретара гIонча А. М. Александров, КПСС ЦК член, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра заместитель Н. Н. Родионов, КПСС ЦК член, ТАСС Генеральни директор Л. М. Замятин.

СССР Паччахьалкхен байракхашца хозъяьча Внуковски аэродроме новкъост Л. И. Брежнев накъавоаккхаш хилар новкъостий Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, М. В. Зимянин, К. У. Черненко, Я. П. Рябов, КПСС ЦК членаш Г. С. Павлов, Н. М. Пегов, Г. Э. Цуканов, Н. А. Щелоков, КПСС ЦК членалла кандидаташ С. К. Цвигун, Г. К. Цинев, СССР министрий заместителаш А. Г. Ковалев, Ю. Г. Мамсуров, КПСС ЦК Отдела заведующе заместитель Г. Х. Шахназаров, кхыбола официальни нах.

Из накъавоаккхаш хиннарашца бар СССР-ерча СФРЮ гIулакхий временни поверенни И. Джукич, СССР-ера СФРЮ посольства дипломатически сотрудникаш.

(ТАСС).

НОВКЪОСТ Л. И. БРЕЖНЕВ БЕЛГРАДЕ ДIАКХАЧАР

15 ноябре КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев Белграде дIакхаьчар СФРЮ президента, СКЮ Председатела И. Броз Титос хьийха доттагIала визитагIа ваха.

Новкъостаца Л. И. Брежневца цхьана Белграде кхаьчар КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко, КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев, КПСС ЦК член, КПСС ЦК Генеральни секретара гIонча К. В. Русаков, КПСС ЦК членалла кандидат, КПСС ЦК Генеральни секретара гIонча А. М. Александров, КПСС ЦК член, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра заместитель Н. Н. Родионов, КПСС ЦК член, ТАСС-а Генеральни директор Л. М. Замятин.

СССР-еи СФРЮ-еи Паччахьалкхений байракхашца хозъяьча «Белград» яхача аэродроме новкъоста Л. И. Брежневи цунца бахкараштеи самолета трапа хьалхашка накъабаьхкар СКЮ ЦК Президиума Исполкома секретарь С. Доланц, СССР-ера СФРЮ посол, СКЮ ЦК Президиума член И. Смоле, хIаьта иштта КПСС ЦК член, СССР СФРЮ-ера посол В. И. Степаков.

Аэродромера новкъост Л. И. Брежневи цунцара бараши сийлен эскорт улув а йолаш городе болх. СССР-еи СФРЮ-еи Паччахьалкхений байракхашца, «Марша воагIалва, веза новкъост Леонид Ильич Брежнев!», «Даькъала хилда СФРЮ-ераней СССР-еи юкъера доттагIал а вIаши леладу гIулакхаш а!», «Марша доагIалда, деза советски доттагIий!», аьнна эрсийи сербскохорватскии меттала яздаьча транспаранташца хозъяьча Белграда улицашкеи майдашкеи дIайха моаршал хеттар новкъостага Л. И. Брежневга Югославски столице бахача наха.

СФРЮ тIаийцача протоколага хьежжа КIайча двореце новкъостаца Л. И. Брежневца вIашагIкхетара официальни церемони хилар. КПСС ЦК Генеральни секретарага дег тIара моаршал хаьттар СФРЮ президента, СКЮ Председатела И. Броз Титос. Цунца бар СФРЮ Президиума член, СКЮ ЦК Президиума член Э. Кардель, СФРЮ Президиума Председатела заместитель, СКЮ ЦК Президиума член В. Жаркович, Союзни Исполнительни Веча председатель, СКЮ ЦК Президиума член Д. Бисдич. Союзни Исполнительни Веча председатела заместитель, кхыча мехкашцарча гIулакхий союзни секретарь, СКЮ ЦК Президиума член М. Минич.

СССР-еи СФРЮ-ереи Паччахьалкхен гимнаш йоах, залпагIа 21-зза сийлен салют лу. Новкъосташа Л. И. Брежневи И. Броз Титои сийлен караула юхе гIолла чаккхбовл. Пионераша зизаш делар новкъосташта Л. И. Брежневнеи И. Броз Титонеи.

Новкъоста И. Броз Титос новкъоста Л. И. Брежневна дIабовзийтар вIашагIкхийттача тIахинна Югославе партийнии паччахьалкхени деятелаш: СФРЮ Скупщина Председатель, СКЮ ЦК Президиума член К. Глигоров, Югославе къахьегама халкъа Социалистически Союза Союзни Конференце председатель, СКЮ ЦК Президиума член Д. Петрович, Югославе профсоюзий Союза Совета председатель, СКЮ ЦК Президиума член М. Шпиляк, Сербе Социалистически Республика Президиума председатель Д. Маркович, Сербе коммунистий Союза ЦК председатель, СКЮ ЦК Президиума член Т. Влашкалич, СКЮ ЦК Президиума Исполкомера секретараш Ю. Билич, А. Грличков, В. Срзентич, СКЮ ЦК Президиума исполкома член Д. Видич, Халкъа оборона союзни секретарь, СКЮ ЦК Президиума член арме инарал Н. Любичич, Сербе Социалистически Республика Скупщина председатель Ж. Василевич, Югославе кхыбола партийни, паччахьалкхен, общественни деятелаш.

КIайча двореце новкъосташта Л. И. Брежневнеи И. Броз Титонеи юкъе къамаьл хилар, цул тIехьагIа уж бахар везача советски хьаьшана къоастаяьча резиденце.

(ТАСС).

КЪОНАЧАРНА КХЕТАМ ТЕЛ, ГОВЗАЛ IОМАЮ

ГРОЗНЕРЧА ХЬЕХАМЧИЙ ХЬАЛХАРЧА СЛЕТЕРА

Укх шера 12 ноябре Грознерча В. И. Ленина цIерагIча культура Двореце хилар городской хьехамчий цхьоалагIа слет. «КПСС XXV съезда решенешка хьежжа кагирхошта коммунистически кхетам балара хьехамчий декхараш» яха доклад йир ВЛКСМ Грозненски горкома хьалхарча секретара Г. Х. Эльмурзаева. Шовзткъе иттлагIча шерашка кагирхой хьехамчаша Ленинграде дIаболабаь болам цул тIехьагIарча шерашка шерра дIабаржарах дувц оратора. Из хьахинад вай вахаро, хано дIадехаш хиларах. ХIанз вай мехка 900 эзар гаргга хьехамча ва, царна юкъе ва 4 эзар гаргга Социалистически Къахьегама Турпал, 500 Советски Союза Турпал, бIаьш эзараш производстве хьалхалаттараш.

Хьехамчий болам шерра хьаллаьцаб Грознерча къахьегамхоша а. Промышленни предприятешка, гIишлошъеча, транспортни, бувзама, юкъарча кхачан организацешка, дешара заведенешка къоначарна шефство лелаю кадрови болхлоша.

Шоай боккхагIболча новкъосташта нийсса хьинаре къахьегаш ба вай городерча хьехамчаша балха говзал Iомаяь, коммунистически хьисапе кхетам бенна 16 эзар совгIа зIамига саги йоIи, яхаш дувц нов. Эльмурзаева. Из хьехамчаша баьча балхах даьнна доккха беркат да. Вайцига ба цIи хеза бола хьехамчий. Царех ба «Родина» совхоза директор Советски Союза Турпал П. М. Крутов, «Красный молот» заводе хьалха хинна токарь, хIанз пенсионер вола Советски Союза Турпал А. Д. Иодис, Социалистически Къахьегама Турпалаш В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ воккхагIвола оператор Н. И. Ведерников, СМУ-2 комсомольско-кагирхой бригада бригадир Ш. М. Хаджиев, А. Шерипова цIерагIча ГНПЗ установка начальник Т. Б. Летковская, швейни производственни объединене № 4 йолча цеха хIамаш тега мотористка М. П. Ушакова, кхы дукха бараш.

Вай городерча дуккхача предприятешка, учреждененшка я хьехамчий советаш. Царна юкъе боагIа эггара сий долашагIа, балха тIа йоккхагIа опыт йола болхлой. Советаш чIоагIъю комсомола, профсоюзни комитетий заседанешка. Балхах кагирхой кхетабарал совгIа, балха боацача хана уж фу деш ба хьажара, харцахьарча наькъ тIа уж ца балийтара доккха новкъостал ду цар.

Цхьабакъда, берригa хьехамчаш хьайийцача царех аханеша мара кагирхошта идейно-политически кхетам балара декхараш кхоачаш ца деш хилар белгалдаьккхар оратора. Кагирхой дукхагIа общественни балха юкъеувза беза, улицашка, общественни моттигашка, салоIаш болча, дезала юкъе уж фу деш ба хьежа деза.

Хьехамчашта карагIдувла дикадараш чот йоацаш дукхада. Уж шергара шерга дукхагIа а хул. ЧIоагIа лоархIаме да Грознерча берригача хьехамчех 77 процент бараш шоаш кхетабьрашца бувзам лоаттабеш хилар, хIаьта 60 процент бараш царца яхь леласш хилар.

Доклад чаккхъяьлча хьехамчий слете пренеех къамаьлаш дир тайп-тайпарча организацешкарча хьехамчаша. Трибуна тIа я Грозненски «Индпошив» фабрика технолог, хьехамча Джамбулатова Марем Магомедовна. Наставничества лакха мах беш хиларах хьехамчий цIерагIа дег тIара баркал аьлар цо хьамсарча партенеи правительстванеи. Тхо долча балха боагIаш бараш теоретически знани йолаш хул, шоай балха тIа йоккха опыт яраша къона бараш практически балхах кхетабу. Хьехамча хилар атта дац, цхьабакъда керттердар да цар къахьегама лакха мах беш хилар. Тха фабрике дикагIбола наставникаш лоархIаш ба Сафонова, Усик, Шаповалова, кхыбараш.

1970 шера денз кагирхой хьехамча йолаш болх беш я со се а. Цу шерашка бIаь специалист кхеваьв аз. Царех дукхагIбараш дикагIбола производственникаш а лоархIаш баракъаш доахача хьинаре къахьегаш ба. Царех ба Орлова, Оздоева, кхы дукха бараш а.

Къамаьл де дош лу «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни завода комсомольски организаце секретара Пожидаева Людмилана. Предприяте кулгалхоша чIоагIа йоакхо ю кагирхой хьехамчий болх дикагIа вIаштIехьбаккхара, аьлар цо. Тхо долча вIашагIъеллай хьехамчий совет. Цунна юкъе боагIа мастераш, бригадираш, йоккха опыт йола болхлой. 38 кагирхой хьехамча ва заводе. Царех я Бреславская Галина, Корниенко Владимир, кхы дукха бараш а. Цар къона болхлой кийчбаь ца Iеш, кагирхошта новкъостал ду творчески илланаш увттае, хIаране къаьсткъаьста социалистически декхараш тIаэцача.

Хьехамча хилар бехктокхаме гIулакх да, — йоах КПСС XXV съезда делегата, Социалистически Къахьегама Турпала Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене СМУ-2 комсомольско-кагирхой бригада бригадира Хаджиев Шамсутдин Магомадовича. Бригаде къахьегаш ва 160 гIишлонхо, царех бIаь саг комсомолеци кагирхои ва. Укх шера хьалдаь а даьха эксплуатаце 10 эзар квадратни метр цIенош дIадала декхар тaIийцадар бригадерча гIишлонхоша, хIаьта духхьала нийс бетта хьалдаьдаьнна наха чубаха цIенош 8 эзар квадратни метр хилар. Уж толамаш хьахиннад хьехамчаша хьалкхебаьча кагирхоша шоай боккхагIболча новкъосташта нийсса къахьегарах, йоах Шамсутдин Магомадовича. БIарчча СМУ-2 хьанийцача укх шера 71 эзар сом зе даьд паччахьалкхенна, хIаьта бригадас 35 эзар сом пайда баьб. Хьехамчий болх халеи бехктокхамеи ба, хIаьта оаха доккхал ду даим тхоаш кагирхошта юкъе хиларахи цунца цхьана тхоаш къонлуш санна хетарахи.

Хьехамчий хьалхарча слете иштта къамаьлаш дир Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода комсомольски организаце секретара Юрепина Любас, Нохч-ГIалгIай профессионально-технически образоване управлене воккхагIволча инженера Матвеев Виктор Михайловича, «Электроприбор» завода цхьоалагIча цеха токара Щербаков Евгений Семеновича.

Грознера хьехамчий слет чакхйоалаш 15 сагах латта хьехамчий гордской совет хержар. Цул тIехьагIа слете дакъа лоацаш мел хиннараш раьза а болаш город Грознерча хьехамчашка даь кхайкарал тIаийцар. Хьехамчий балха тIа башхадика толамаш дахарца белгалбаьнначарна елар КПСС Грозненски горкома, ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкомеи Грозненски горкомеи сийлен грамоташ, «Къоначар хьехамча» я ВЛКСМ ЦК-и ВЦСПС-еи сийлен Знакаш.

Грознерча хьехамчий слета балха юкъе дакъа лоацаш яр КПСС Грозненски горкома секретарь Л. П. Белоглазова.

К. БАШИРОВ.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТИЙ БЕХХТОКХАМ ЛАКХ А БЕШ

КПСС ЦК октябрьски Пленума материалаш ешаш вагӀаш са теркам тӀаззар КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева доклада тӀарча укх дешаша: «ХӀара коммунист, миччахьа болх беш вале а, моллагӀча гӀулакха тӀа е посте вале а, шийгара визза а дисциплина йола а сағ хилара, гӀулакх творчески деш хилара хьокхам телаш, доккхий а зӀамига а декхараш кхоачашдеча паччахьалкхен гӀулакх долаш хилара хьокхам телаш хилийта гӀерта деза вай дӀахо а».

Цунца дувзаденна са дувца безам ба партийни организаце денал айдара, хӀара коммуниста авангардни лоархӀам лакхбара, уставной декхараш дизза кхоачашдайтара лостам болаш со керте латтача партийни бюрос беча балхах, цу хьакъехьа хӀанзъалца тхоашта карагӀдаьннарех лаьца.

Шовзткъа коммунисти кхоъ парте кандидати ва тха партийни организаце. Партбюро ийс сағах латт. Керттера балха участкаш теркал а яь йиъ партгруппа вӀашагӀъеллар оаха. Уж я, масала, сборочни, механически, ремонтно - механически участке, технически отделе яраш. Берригa партгрупоргаш партийни бюро членаш ба. Цунца тха аьттув боал производства гӀулакхаш дизза довза а цига даим партийни влияни хилийта а. Цул совгӀа царга гӀолла цӀенхаштта тӀахьожам лоаттабу партийни организаце тӀаийца решенеш кхоачашъяра, производства эффективности продукце дикали бахьан къовсам лоаттабе, коллектива производственни къахьегамен дисциплина чӀоагӀъе.

Партийни поручени йоацаш цхьаккха коммунист вац тха. Уж кхоачашъяра тӀехьа партбюрос тӀахьожам лоаттабаро цар бехктокхам лакхбу, формализм балха юкъера дӀаяккха торо лу. Вешта аьлча, коммунистий хьинар, ерригача партийни организацей денал айдара балха формаех цаӀ я. из. Массехк масал доаладергда аз.

Укх тӀехьарча шин шера республике хьалха латтача предприятешта юкъеяхай тха предприяти. Укх шера ийс бетта итогех КПСС горкомен Ленински райкомен карара кара тела ЦӀе байракхаш еннай завода коллектива. 10 сентябрь хьатӀакхоачаш Даьхенга рапорт делар оаха 120 эзар сома маьха продукци арахеца тӀаийца хинна встречни план кхоачашъяьй аьнна.

Дикача толамашца накъаера коллектив Сийлахь - боккхача Октябра 59 шу дизара. а. Продукци арахецара итт бетта план 107,8, процент, къахьегама овсарле лакхъяра план 101,4 процент кхоачашъяьй оаха. Тхоай торонашка хьежачул тӀехьагӀа оаха дош деннад укх шера план 5 декабре кхоачашъе. Из тхона карагӀдаргда аьнна а хет сона, хӀана аьлча хӀанзза а кхоачашъяьй коллективо продукцена реализаци яра 11 бетта план.

Балха толам баккхара, дуккхача даькъе аьттув балийтаб берригача коммунисташа хьалхе лелаяро, производства эффективности продукце дикали лакхъяра тӀехьа цар къовсам лоаттабаро. Берригача коммунисташа хьинаре дакъа лоац «ХӀара балха денна — дикала Знак» яхача девизагӀа заводе яьржача социалистически яхье. Ший балха заданеш тӀеххкхоачаш ца еш паггахьа коммунист вац тха. Парте боацараштa хьокхам телаш къахьег коммунисташа заготовительни участка бригадира А. А. Забабурина, сборочни участка бригадира Г. М. Юмангулова, сварщика И. М. Коваленкос, токара З. С. Чернова, ремонтно - механически участка бригадира В. А. Васильева, токара В. А. Белова, дукхлача кхычар.

Коммунистий денал, творчески хьинар, инициатива лакхъяра балха формаех цаӀ я партийни собранеш. Дуккхача даькъе собранешка тел коммунисташа мах бола предложенеш, болх лерттӀа дӀабахьа новкъа латтача гӀулакхашта критика ю. Собранеш кийчъечен чакхйоахачеи коммунисташа хьинаре дакъа лоацаргдолаш увттаю оаха ден повесткаш, хӀана аьлча производства саготагӀа дола дешаш дувца отталича царца хьаьт доацаш Ӏелац нах. Гуччахьарча собранешка оаха дувца уваттадаьд укх тайпара дешаш: «КПСС XXV съезда сийленца накъадахара завода хӀара коммуниста юкъекхухьача дакъах», «Партийни порученеш: мишта кхоачашъю уж?», «Коммунисташа устава декхараш кхоачашдарах», иштта кхыдараш.

Собранешка уж дешаш дувцача хьинаре дакъа лоац дуккхача коммунисташа, маьхе предложенеш тел. Масала, царех ба Ю. П. Черняев, З. Б. Чернов, Л. И Барышников, А. И. Просвиркина, иштта кхыбараш.

Коммунисташта телаш йола порученеш партийни собранешка чӀоагӀыо оаха, уж цар кхоачашъяра тӀахьожам лоаттабу партийни бюрос. Иштта, масала, правонарушенеш ца хилийтара йолча профилактика Совета председатель ва завода ОТК начальник А. К. Новиков. Нагахьа сашна 1975 шера ялх бетта къахьегама дисциплина телхаяь ворхӀ моттиг нийсъеннаяле укх шера цу Совета А. К. Новиков керте эттача гӀоне йиънега кхаччалца лохъеннай. Къахьегама дисциплина телхаяь цхьа моттиг йитан Совето ца ювцаш, бехке бараш бехктокхаме оз. Цул совгӀа, къахьегама дисциплина телхае тарлу аьнна хетача нахаца кхетама болх бу Совето.

Халкъа тӀахьожама группана керте латт къахьегама ветеран коммунист А. И. Барышников. Боккхача бехктокхамца лелабу цо из болх. Дукха хӀама карагӀдаьннад группана материалашта, запчастешта лерттӀа учет лелаяйтара, кхом беш царех пайда эцара, электроэнерги кхояра тӀехьа лоаттабеча къовсаме. Группа хьалхленца укх шера сентябрь бетта гуччахьарча партийни собране дийцар «Ӏан хьалашка болх бе завод кийчъярах» лаьца дола дош.

Коммунистий денал, цар политически сахкетам лакхбара балха лоархӀамегӀча формаех цаӀ хеташ лелабу партийни бюрос къахьегамхошта интернациональни дына духьаларе кхетам балара болх.

Марксистско - ленински дешара ши школа я заводе болх беш. Экономикан производствана доал дареи лардаш Ӏомаю школа инженерно - технически болхлошта лаьрхӀан шоллагӀъяр —экономически знаней лардаш яр — болхлошта лаьрхӀан я. Цу школашка занятеш лерттӀа дӀаяхьара деша цахаддаш тӀахьожам лоаттабу партийни организаце. Цудухьа тӀехьа па ювлаш, массане а хьинаре дакъа лоацаш чакхъювл занятеш.

Тха болх кхоачамбоацараш ца нийслуш, шаьрра лел аьнна ала дац са. Предприяте балха юкъера хӀанз а дӀаялланза я штурмовщина. Керттерча даькъе бутт чакхбоалаш латтача хана нийслу из. Цу деша бехк керттерча даькъе коллектива бац. Завода балха юкъе кхоачамбоацараш кӀезига деце а, из бехк тхона материал лоаттаеча поставщикий ба. Бутт чакхбоалаш латтача хана мара хьаккхачийтац тхона цар болх лерттӀа дӀабахьара эшаш йола материал, металл, комплекташ, иштта кхыдар. Из бахьан долаш цхьан юкъа болх ца беш юс коллектив, хӀаьта эша материал хьаккхаьчача завода ерригa коллектив план кхоачашъяра сихъяла езача отт. ХӀаьта кхетадеш ма-дий сухалца деш дола хӀама лерттӀа а дика а ца хулилга, цул совгӀа наьха са а дуъ цу гӀулакхо. Из дош поставщикашца дувца гӀоттадаьд завода кулгалхоша а партийни организаце а.

ГӀулакх лакхе аз дийцача беса дале а, партийни организаци, завода ерригa коллектив бӀубенна я продукцена реализаци яра укх шерара план, хьалха хьоадаьча тайпара, 5 декабрь хьатӀакхачале кхоачашъе.

А. ХМЕЛЕВ,
Грозненски экспериментально - механически завода партбюро секретарь.

Пущинерча СССР Ӏилмай Академе биологически тохкамий Ӏилман центра болхлоша физико-математически Ӏилмай доктора А. Жаботинскеи (аьрдехьарвар) физико-математически Ӏилмай кандидата А. Занкинеи физически биохимe лабораторе аргӀанара эксперимент ю. 1976 шера май бетта керда хьадийлла хӀама а лоархӀаш СССР Министрий Совета изобретенештен керда гучадоахача гӀулакхаштен йолча Паччахьалкхен комитето. дӀаязбаьб цар баь «Гомогенни активни химически гонахьен концентрационни автоволнаш хьахилара явлени» яха химически системашкара волнови процессех бола болх.

Н. АКИМОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

БЕЗАЧА БАЛХА

Ражаев Мохьмад Висханович бера хана денз вар техника дукха езаш, хозакетар цунна завода механизмаша болх беш ду тата. Болхлочун кура дог детталора цу хана цун къонача кер чу.

1966 шера Аргунски «Пищемаш» завода коллективе дӀаболабир цо юххьанца болх. Цу хана денз ший вахар цу коллективаца дийза хьавоагӀа Мохьмад.

ХӀанз из слесарий-сборщикий бригаде электросварщик волаш болх беш ва. Дика дисциплина йола, ше деш дар цӀенхаштта, цхьанне а даккха хӀама доацаш болх беш вола из коммунисташа шоай мугӀарашка дӀанийцар. Ленински парте член хилара цӀи еза лелаю цо. Из хӀанз завода партбюро член ва.

Производственни заданеш хӀара бетта 115—120 процент кхоачашъеш хьавоагӀа коммунистически къахьегама ударник вола Ражаев шийна ховча говзалах кхоачам баь Ӏеш вац. Болх беш воллаше а кхачан промышленноста Ерригсоюзни институте заочно деша вагӀа из.

Мохьмад юкъе волча бригадо социалистически яхь лоаттаю СССР Лакхехьарча Совета депутата Бисултанов Жамлайла кулгалдеча бригадаца.

А. АХМАТОВ.

ЧЕЛЯБИНСКИ ОБЛАСТЬ. В. И. Ленина цӀерагӀча Магнитогорски металлургически комбинате кердайоаккхаш латт 45 шера болх баь № 2 йола домна. 60 дийнахьа цун моттиге хьахургья дешаи буси къаьнача домнас луш хинначул 500 тонни дукхагӀа чоӀ арахецаргдола керда агрегат. Домна кердайоаккхаш я «Уралдомнаремонт» яха гӀишлошъерий коллектив. Цехо болх бешше графикал хьалха а бувлаш низ болча кранашца еш латт крупноблочни монтаж.

СУРТА ТӀА: карара кара тела ЦӀе байракх яьккха «Уралдомнаремонт» яхача треста монтажникий дикагӀйола бригада. Ардехьара аьттехьа: Г. П. Зеленков, Б. И. Сергеев, Г. Г. Пашюк, шоллагӀча плана тӀа — А. В. Сидоров, З. З. Гинатуллин, бригадир А. Г. Кашеваров, В. Е. Гетман, М. З. Чувасов.

Б. КЛИПИНИЦЕРА сурт.
ТАСС фотохроника.

Мишта кхоачашду социалистически декхараш

КХОАЧАМАШ ШОРТТА ХИННАД

КПСС ЦК октябрьски Пленума решенеша дегаш гӀоздаьхача «Чечингсельстрой» треста чуйоагӀача Грозненски аьшкбетона конструкцей завода болхлоша шерра социалистически яхь йоаржаяьй иттлагӀча пятилетка хьалхарча шера плани тӀаийца социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдара. Цар бизза пайда ийбу шоай торонехи кхоачамехи. Цудухьа дикка тӀеххкхоачашдеш хьабоагӀа уж иттлагӀча пятилетка хьалхарча шера тӀаийца социалистически декхараш. Укх шера план 25 декабре кхоачаш а еш. планал совгӀа 20 эзар сома маьха продукци арахеца, къахьегама овсарле цаӀ ах процент лакхъе, арахецача продукцега дӀабода мах 0,1 процент лохбе социалистически декхараш тӀаийцадар цар.

Итт бутт чакхбаьннаб. Мишта кхоачашду-теш завода коллективо ше тӀаийца социалистически декхараш? Доахача къахьегама толамаша къаьгга хьахьокх уж дикка тӀеххкхоачашдеш хилар. Валови продукци арахецара итт бетта план ханал хьалха кхоачаш а яь, планагӀа лаьрхӀачул совгӀа арахийцай 165 эзар сома маьха тайп-тайпара продукци. Цу даькъе заданел совгӀа арахийцай 275 кубически метр аьшкбетона изделеш. Товарни продукци маьхала яккхара итт бетта план ханал хьалха кхоачаш а еш, заданел совгӀа маьхала яьккхай 133 эзар сом мах бола продукци. Къахьегама овсарле лакхъяра задани 4,9 процент кхоачаш а еш, соахка хинначул 15,1 процент лакхъяьй из. Цун чотах кийчъяьй завода болхлоша ара мел хийна товарни продукци.

Арахецача продукцега дӀабода мах планагӀа лаьрхӀачул 2,7 процент лох а беш, завода коллективо производствана ходаьд 44 эзар сом. Заданел совгӀа паччахьалкхенна пайда бара тӀаийца хинна декхараш а дикка тӀеххкхоачашдеш да. Планал совгӀа продукци маьхала яккхарах, бедал, электроэнерги, металл, цемент, кхыйола материалаш кхоярах паччахьалкхенна заданел совгӀа 65 эзар сом пайда баьб укх шера. БӀарччача шера кийчве лаьрхӀа хинна 25 болхло хӀанзлехьа кийчваьв, шоай балха говзал лакхъе езаш хиннараш 30 болхло вар. Социалистически декхарий из пункт а толамца кхоачашъяьй. ТӀаийцача декхарех шоллагӀа балха говзал караерзае езаш хинна пхи сағ а кийча ва.

Шоай декхараш дикка тӀеххкхоачашдаьд завода рационализатораша а. Кийч а яь производствана юкъейихьача рационализаторски предложенеша шера беш бола пайда 5 эзар сом хила дезачв, хӀанзлехьа рационализаторски предложенеша производствана шера беш бола пайда 12 эзар сом да.

Цхьабакъда пятилетка хьалхарча шера тӀаийца социалистически декхараш кхоачашдара даькъе даькъа къахьегама толамаш дика дале а цхьайола пункташ кхоачаш ца еш йисай. Паччахьалкхен планагӀа лаьрхӀачул совгӀа цхьацца процент доагор, хьун материалаш, жагӀа, гӀум кхое социалистически декхараш тӀаийцадар цар. Уж пункташ гаьина кхоачашъеш яц. ИттлагӀа пятилетка производства эффективностен балха дикален пятилетка хилар кхета а деш кхомбараи хьурмат дараи тӀехьа е йоаггӀаш йола йоакхо яьц предприяте кулгалхоша, инженерно-технически болхлоша.

Завода цехашта юкъе яьржача социалистически яхье хаддаза хьалха латташ хиларца белгалъяьина я Ахмадов Ӏийса Вахаевич керте латтача аьшкбетона цеха коллектив. Итт бетта план ханал цхьайтта ди хьалха кхоачашйир цо. ХӀанз ноябрь бетта кхоалагӀча декада календарагӀа продукци арахецаш я. Иштта къахьегача цеха болхлошта укх шера вӀаштта кхозза еннай предприяте карара кара тела ЦӀе байракх. ДӀахо йодача хана кхычунга ца кхачийта лерхӀ цар из деза совгӀат. Дукха болхлой ба цита хӀанзлехьа шера задани кхоачаш а яь, пятилетка шоллагӀча шера календарагӀа къахьегаш. Царех ва формовщик Дудаев Мохьмад, формовщикий звеньевой Шахидов Ляча, плотник Борисов Константин, болхло Келигова Марем, формовщикаш Барзанукаев Данилбек, Шахмирзаев Алман. кхы дуккха бараш а. Юкъера лаьрхӀача хӀара сменагӀа нормаш 140—150 процент кхоачашъю цар.

ИттлагӀча пятилетка хьалхарча шера кара а ерзаяь заводе арахеца йолаяьй республикерча гӀишлонхошта чӀоагӀа эшаш йола аьшкбетона изделеш. Укх шералца заводе арахецаш яр метр мара йӀоахал доаца бетонни бардюраш. Республике духхьашха вӀаштӀехьа а даьккха заводе арахеца йолаяьй кхо метр дӀоахал дола бардюраш. Уж чӀоагӀа пайданеи гӀишлонхоша хоатташи я. Доахан чудоахкадеча увттаеш хинначa чона решеткашта метта кийч а еш арахеца йолаяьй аьшкбетонни решеткаш. Уж пхезза-ялхазза дарегӀа я чоналярел. Из кердадар производствана юкъедоаладарах паччахьалкхенна итташ эзараш сомаш пайда хул. Тоадаьд «Р-21-750» ах рамаш арахецилга. Уж лаьрхӀа я доахана кхийш, кошараш колоннаш а ца эшаш вӀашагӀйохкара. Иштта кхы дуккха керда конструкцеш а арахеца йолаяьй укхаза.

Арахеца продукци дарегӀен дикагӀеи хилийтара лаьрел совгӀа дукха балхаш даьд кийчъю продукци дукхагӀа хилийтара а. Завода коллективо ший низаца реконструкци яьй цхьайолча участкашка. Къаьнарча полигонера краний наькъаш кхычахьа а даьха аьттув баргболча оагӀорахьа даьхкад. Хьал а яь болх бе йолаялийтай керда кхо пропарочни камера.

Болхлошка биззача низаца болх байтара чакхъяьхай организационни мероприятеш. Кийчъю продукци дика а йолаш паччахьалкхен план кхоачаши тӀеххкхоачаши яьча болхлошта премеш телара керда хьалаш кийчдаьд. ХӀанз балха юкъедоаладеш латт арахецача продукцена луш йола баллаш дукхагӀа хиларга хьежжа из кийчъяьрашта луш дола алапи дукхагӀа хилийтара дола гӀулакх. Уж а кхыйола а резерваш производствана юкъейоалаярах вай республикерча предприятешта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхалаттачарех цаӀ йолаш хьайоагӀа завода коллектив. Дерригa кхоачамаши торонаши тахка а техка производствана юкъедоаладаьд ала йиш яц, — йоах предприяте директора нов. Котельникова. Уж кхы а шортта долаш да, дӀахо а уж тахкара, царех бизза пайда эцара ший низ кхо ца беш къахьега лерхӀ аьшкбетона конструкцей завода коллективо.

Б. КОСТОЕВ.

МЕХКАРЧА БОЛАТА НАЬКЪАШКА

Вай машиннаькъа транспорт дегӀаяра лоархӀаме этап хилар дӀаяхача пятилетка шераш. Цу шерашка цун грузооборот 30 процент лакх а еиа тамашийна йоккха а хинна дӀаэттай — 3 триллиони 250 миллиерди тонно - километр. Болх бе йолаеннай 3,6 эзар километр линеш, 4,8 эзар лоархӀамегӀа долча лостамаштен города йистерча участкаштен электрификаци яьй. Пхи эзарел совгӀа километр шолхи дола наькъаш Ӏолехкад. Байкало-Амурски машинникъ а буллаш латт.

ИттлагӀча пятилетке а дукха да машиннаькъахой де дезараш. КПСС XXV съезде гӀайнача «1976 — 1980 шерашка СССР халкъа боахам дегӀабоалабара керттерча лостамаш тӀа» машиннаькъа транспорта хьалхашка лоархӀаме декхараш оттадаьд дӀахо а материально - технически база дегӀайоалаяра, технологи, мухь дӀа-хьа кхахьара кулгалдара методаши формаши тоаяра даькъе.

Вайна ма-харра, иттлагӀа пятилетка — дикален производства эффективность лакхъяреи пятилетка я. Машиннаькъа транспорт технически средствий лелаяра хьалаш дикагӀа вӀаштӀехьдоахаргдолаш я. Укхаза керттера резерваш я вагонаш дӀаэтта латташ йоаккха ха кӀезигъяр, составаша дукхагӀа мухь дӀа-хьа кхахьар, яьсса вагонаш кӀезигагӀа лелаяр.

Таханара СССР машиннаькъа транспорт — низ бола средстваши вай ханара составаши йола дикка дегӀаепа отрасль я. Машиннаькъахой грузонапряженность яхаш термин я. Цо хьахьокх машиннаькъа балха овсарле. СССР болата наькъий грузонапряженность вай хьалийчача пхезза — ялхазза США наькъашка йолчул лакхагӀеи иттазза — шийттазза Малхбузехьарча Европа наькъашка йолчул лакхагӀеи я. Тахан тӀехьа тӀа-тӀа дукхагӀа экономикаи мехка бахача наьхаи мухь дӀа-хьа кхахьара эшаш мел дар дича хӀара деннеи бийсаннеи бӀаьи эзараш вагонаш тӀайотта еза. ХӀара денна станцешкара 18 эзарел дукхагӀа гаьнареи, моттигереи, пригородни поездаш дӀайода.

— ИттлагӀча пятилетка шерашка, — йоах СССР Госплана транспорта отдела начальника Бирюков Виктора, — машинникъ эггара хьалха Ӏобулларгболаш ба керда караерзаеш латтача экономически районашка. Малхбоален СибарегӀени Дальни Востокеи йӀаьхий йола Ӏалама ресурсаш халкъбоахама дӀаялара шерра даржаргдолаш да Байкало-Амурски машинникъ Ӏобиллара балхаш. Пятилетка чакхйоалаш йистебаргболаш ба Тында-Беркакит яха машинникъ. Из ба БАМ-Тында яхача наькъагара дӀахо болар. Тында-Беркакит дукхагӀча даькъе Къулбехьен - Якутски бассейнера кӀор дӀаккхухьаргболаш ба. Мехкдаьттен гази йоалла моттигаш карераяра дӀахо Уренгояганья дӀахьоргболаш ба Тобольск-Сургут яха машинникъ. Тобольск — Сургут — Нижневартовск яха машинникъ болх бе болабелча Малхбузен - СибарегӀеи лохален мехкдаьтта доалла районаш мехка кхыча районашца вӀашагӀъювзаргья цо. Коми АССР къулбехьен Ненецки къаман округен Сыня — Усинск яха керда никъ Ӏобулларгба. Иштта иттлагӀча пятилетке Ӏобулларгба Среднесибирски машиннаькъа Кустанай—Урицкая яха тӀеххьара дакъа.

Машиннаькъа транспорт технически кердаяккхара лоархӀамегӀа дар ла. — дӀахо дувц Бирюков Виктора, — линешта электрификаци яр. Пятилетка шерашка 2,5 эзар километр наькъашта электрификаци ергйолаш я. ХӀанз ерригa а машиннаькъа транспорт электрически тепловознии дукъ озара хьалаш тӀа йоаккхаш латт.

ИттлагӀча пятилетке мехка болата наькъашка кӀезига хургьяц керда локомотиваш я. Царна юкъе мухь кхухьа восьмиосни постоянни тока ВЛ-11 яха электровоз, ТЭП-75 яха 6000 говра низ бола тепловози 4000 говра низ бола ши секци йола 2ТЭ121 яха мухь кхухьа тепловози я. Машиннаькъа транспорт технически кердаяккхара темпаш бӀаргагургйолаш ер цифраш йоалае мегаргья: укх пятилетке болата наькъашка 2,2 эзар электровоз, 2,5 эзар маневрови тепловоз, 386 эзар мухь кхухьен 16,6 эзар пассажирски вагонаш кхоачаргья.

Боккха теркам тӀабохийт СССР наькъий бувзама Министерствас Байкало - Амурски машинникъ технически Ӏалашбяра. Укхаза хургья диспетчерски централизаци, дерригача балхашта автоматизаци ергья, машиннаькъаш электровозийн тепловозийн кердагӀйолча тайпашца Ӏалашдергда.

Боккха теркам тӀабахийта леладу нах дӀа-хьа кхувлар дикагӀа вӀаштӀехьдоаккхилга. Машиннаькъа парке йоагӀаргйолаш я керда комфортабельни пассажирски вагонаш. Масала, карарча шера арахецаргйолаш я ЭР-22М яхача типагӀа йола рекуперативни реостатни торможени йола электропоезд. Цун хӀара вагон 24,5 метр йӀаьха я. Вагона чу хьачувоалаш кхо нив я, дикагӀа я чура чухе а. Укх шера иштта арахецаргйолаш я ЭР-12 яха импульсни безреостатни пуск йола опытни электропоезд. Цу тайпара поездаша дикка электроэнерги кхояйта йиш хулийтаргья.

Геннадий ВОЛ.
(АПН).

НОВКЪОСТО НОВКЪОСТАХ

ДАЬ ЛЕРАГӀА

ХьатӀаккхувча тӀехьенна кхетам луча боккха лоархӀам болаш я традицеш. Мехка дуккхача предприятешка я болхлой башха, дика династеш. Тханцига, МагӀалбике а я иштта йола династеш. Царех цхьаннех дувца безам ба са.

1933 шу. Партеи правительствои кхайкхаралах МагӀалбик хьалъе болабелар советски нах. Берригача мехко хьалйора из город. ГӀчадаьннадар укхаза дукха мехкдаьтта доаллаш хилар.

Хала дар юххьанца, техника тоъацар, хала балхаш кулгашца де дезаш дар, хий кхухьар вордашца, гӀудалкхашца, палаткашка бахар нах. Иштта дувц боккхийча наха. Город хьалъеш хиннарашта юкъе вар гӀумкий зӀамига сағ Ибрагимов Халат а. Тийрка йистерча лаьттагӀа доалла рузкъа карадерзаде аьнна дӀадоладаьча цу доккхача гӀулакха юкъе дакъа ца лаьцача Ӏевалазар из. Хьинар долча Ибрагимова сий дора мехкдаьттахоша из тӀагӀертта къахьегаш, бурувдеттар хила Ӏомалуш хиннадаь.

1939 шера Халатах бурув детта мастер хул. ҚӀаьдвеле чувоагӀар из, бакъда раьза-м вар ший балха. ГӀулакх дика лелар цун.

ЧувоагӀача дьна накъавоагӀар Рамазан. МагӀалбик хьалъе йолаяьча шера ваьвар из. ХьамархӀавелле, хьалъурагӀа вахийте, хьох а мехкдаьттахо хургва оалар Халата ший кӀаьнкага.

Ше ондаваьлча, да болх беш волча ухар Рамазан, бурувдеттараша болх мишта бу хьежар, лакхача вышках тамаш йора.

ДегӀайоагӀар къона город МагӀалбик, ди-тӀехьа хоагӀа хулар из, цунца цига бахача наьха вахар а. Иштта хилар 1941 шера ахка тӀаккхаччалца. Тийшача балхах вай мехках летача гитлеровски Германе юкъагӀдаьккхар машаре къахьегаш боахкача советски наьха вахар. МагӀалбике бахарий а. Қхыбараш а санна, къоначa городе керда вахар дилла мехкдаьттахой а гӀайттар шоай Даьхе моастагӀчох лорае. Дуккха бола мехкдаьттахой фронте бахар.

Царца вахар Ибрагимов Халат а. 1942 шера хоам кхаьчар цӀагӀарчарга из веннав аьнна. Цу тӀа яздора Сталинград фашистех лораеш эрсий сийлахь-доккхача хи тӀа — Волга тӀа майра тӀом беш къонаха санна веннав, яхаш.

Даьхено теркал ца беш битанзар турпал венна биса дезал. Берашца йисача нанна гӀо-новкъостал дир.

1951 шера бурув деттача балха вахар Рамазан. Бурув деттачун гӀонча волаш дӀанийцар из. Дукха ха дӀаяхай цул тӀехьагӀа. Халонаш нийслуш а гӀадвуташ а дукха моттигаш нийсъеннай Рамазана ший вахаре, уйлаш а дагалаттараш а хувцалуш нийсденнад. Бакъда ший дас лелаяь професси хувца цунна цӀаккха а дагахиннадац. Цо деза лерхӀ ший дас лелададьр, цо баьча вахара новкъа ваха чӀоагӀо яь а ва.

Ше из болх бе волавелча денз цо итташ скважинаш яьхай, бӀаьш километраш хургйолаш бурув техад.

Вахаре фуннагӀа оттарах нийсхо, бакъдар дезаш ва Ибрагимов Рамазан. Из хӀама чӀоагӀа зувш сағ ва. ЦӀенхаштта ду цо зӀамига дар а доккха дар а. Къахьегарал совгӀа, из оамал чӀоагӀа накъаьлар цунна МагӀалбике эггара дикагӀчарех вола мастер а хинна дӀаоттара. ХӀанз цун 6 разряд я. Из вахтана керте латт. Цун вахта коллективо дуккхаза а яьккхай хьалхара моттиг МагӀалбикерча бурувдеттараша лаьцача социалистически яхье. Цо йоагӀа а йоагӀаш лелаю коммунистически къахьегама ударника цӀи.

Цо къа дика хьегаш хилара тешал деш дукха совгӀаташ деннад цунна. Сийлахь-воккха Ленин ваь 100 шу дузаш цунна елар Юбилейни медаль. Цунна тийннай «Социалистически яхье котваьннар» яха значокаш а.

Дукха ха йоацаш МагӀалбика дикагӀа болча мехкдаьттахоех а волаш ваха Грозне хилар из. Торжественни хьале цунна цига елар «СССР мехкдаьтта промышленноста - отличник» яха значок.

— Цо со декхарийла ву кхы а дикагӀа къахьега, — аьлар Рамазана. — Из совгӀат белгалдаккха деза Даьхенна кхы а дикагӀа гӀулакх дарца.

ХӀаьта Ибрагимов массаза а хиннав ший деша да.

Ибрагимов керте латтача бурув деттача вахта коллективо массаза а задани 150 и кхы дукхагӀа а процент кхоачашъю. Цунна хов наьха дог ураоттаде, уж шийна тӀехьабаха. ХӀаьта ше массаза а эггара халагӀа йолча хул из. Цудухьа массаза а цунна тӀехьа ба бурувдеттараш.

Ибрагимов дика болхло хиларал совгӀа, дезала дика цӀен да а ва. Пхиъ бер да цун: виъ воӀи цхьа йоӀи. Цхьа воӀ—Сергей Орджоникидзе вах. Из электросварщик ва, болх беш воллаше а деша вагӀа из, инженер хила дага ва. Вож воӀ — Рашид Советски Эскаре гӀулакх деш ва. ЦӀавеча шийдаьна улув а этта, болх бе лерхӀ цо.

Вож бераш школе деша дагӀа. Рамазан массаза хьож цар мишта деш, мишта лел.

Берригa советски нах а санна, Рамазан вах халкъа хьаштаща, мехка а доазол дехьа а хулаш дола керда хӀамаш малагӀаш да ха, уж довза, царца дувзаденна хургдола хувцамаш малагӀаш да ха лов цунна. Уж информацеш цунга кхоач шийцӀагӀа йолча телевизорга, радиоприемникага, шийна хьаухача газеташка, журналашка гӀолла.

Шийкер чура йогӀа оаз хеташ ладийгӀар цо укх деношка хиннача КПСС ЦК Пленумен СССР Лакхехьарча Совета сессеи материалашка, къаьстта чӀоагӀа цун дег чу делар КПСС ЦК октябрьски Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева даь къамаьл. Цо дег чура къоабалъю партеи правительствам чура а арахьара а политика.

Ибрагимова уйлаш а гӀулакхаш а айхха дувзаденна да вахта, района, республика, мехка вахарца. Иштта кхетам бола сағ ваьв цох Октябра карагӀдаьннараша, Ленина парте идеяша.

С. БАРХАНОЕВ,
МагӀалбика УБР мастер.

СУРТА ТӀА: «Ермоловский» совхоза комбайнер Саламов Ӏумар-Хьажа. Массаза а санна ялат чуэцача цахаддаш къахьегама доккхий толамашца новкъосташта хьокхам телаш лакхваьлар из хьинар дола механизатор.

Планал 100 гектар сов хулаш 250 гектара тӀера ялат чуэцара тӀаийца социалистически декхараш 350 гектара тӀера хьувкъам чу а бахьаш гаьнна тӀеххкхоачашдир цо. Иштта дика болх баьча Къахьегама Цӏеча Байракха ордени Ленински юбилейни медали лелаеча нов. Саламовна хьалхара моттиг яккхарах КПСС Грозненски райкома Сийлен грамота елар.

Я. ЦУЕВА сурт.

ДОХАРГДОАЦА ДОТТАГIАЛ

Стекловолокно завод, КПСС XXV съезда делегат АлиеваБанаркусюм кагирхошта юкъе (юккъе латтар).

ПАРТЕ XXV СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ—ВАХАРЕ!

А. Д. УМАЛАТОВ,
Дагестански АССР Министрий Совета председатель

Чакхъяьнна пятилетка, берригача мехка а санна, Дагестана исторе чухь эггара дикагIеи беркатегIеи хилар. Уж дар халкъа боахам сихха айбенна, материальни духовни низаш дIахо чIоагIденна шераш. Тха республика масал тIа къаьгга гуш да Коммунистически парте социальни программа кхоачашъярах хьахиннараш.

Шозза чIоагIа мохк агарах дукха халонаш ла йийза йоллаше а республика промышленносто ханал хьалха кхоачашйир пятилетка заданеш, планал совгIа ехкар 95 миллион сома промышленни продукци.

1971—1975 шерашка тха республике наха чубахя дIаденнад цхьа миллиони 386 эзарн кв. метр цIенош, 61 эзар дешархочоа лаьрхIа школаш, 10200 моттиг йола деша даха ха йоацача берий учрежденеш, 2800 маьнги бола больницаш.

Кхы а йоккхагIа перспективаш я республика экономикеи культуреи дегIайоалаяра 1976—1980 шерашка.

Кердача пятилеткагIа йиззагIа а эффективно а производствана юкъейоалаергья материальни - бедала, энергетически къахьегамеи ресурсаш, хIаьта цо торо лургья промышленни продукци 46.9 процент дукхагIа яккха, уж ийслагIча пятилетке республике хинначеи иттлагIча пятилетке мехка гIоллa хилийта лерхIачеи темпаел дикка лакхагIа я. Цу шерашка болх бе йолалургья машинашъю. чхьагIар доаккха, кхыйола заводаш. Доккхийча гIирсех цаI хургья 220 эзар киловатт низ бола Миатлински ГЭС. «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара Керттерча лостамашка» ма-аллара Сулакски каскаде йиълагIа, 800 эзар киловаттал совгIа низ бола Ирганайски ГЭС хьалъе йолаергья.

Юрта боахам дегIабоагIаргба парте XXV съездон «Боахамашта юкъе кооперации агропромышленни интеграции яра ларда тIа юртбоахама производствана специализации концентрации елга дIахо дегIадоаладарах» КПСС ЦК баьча соцамои дIа ма-деххара.

Республике дIахо хьоргда юртбоахама продукци йоаха доккхий специализированни боахамаши боахамий юкъара комплексаши, объединенеши хьаелга. ЧIоагIа дегIадоагIаргда мелиоративни гIирсаш делга. Уж балхаш чакхдахаро торо лургья ялат, комсаш, дулх, шура, тха, фуаш дуккха дукхагIа даха.

Къаьстта аьлча, 1980 шера комсаш 500 эзар тонн гаргга йоахаргья, е ийслагIча пятилетка тIеххьарча шера яьхачул шозза гаргга дукхагIа.

Дагестански АССР халкъа боахам дегIабоалабара иттлагIча пятилетке 3.3 млрд. соме ийслагIча пятилетке хьожадаьчул 1.5-зза дукхагIа хьожадаьд.

Дикка дегIадоагIаргда школаш, медицински, культурно - просветительни, деша даха ха йоацача берий учрежденеш хьалъяр.

ЧIоагIа безам тIабаха, деган айденна тIаийцар тха республика къахьегамхоша Казахстана партийно - боахама актива собране, КПСС ЦК октябрьски Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева даь къаьгган чулоацам кIоарга болеи къамаьлаш. Цу къамаьлашта теркам тIабохийт хIанз керттерчоа—КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра, «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара Пачхьалкхен план» вахаре чакхъяккхара.

Промышленноста болхлоша тIеххкхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяреи изделей лоархIамегIа дола тайпаш аракецареи заданеш. Кхычарел сихагIа дегIвух электроэнергетика — 2.3-зза, химически, барзкъаш тега, чхьагIар доаккха, комбидоакъара промышленность. Дика къахьийгар Кизлярски электроаппаратни, Сулакски «Дагэлектроаппарат», «Хасавюртовски аьшкабетонни изделей, Касумкентски консервни заводий, Дербентски кIувсаш деча фабрика коллективаша.

ДегIаденад халкъа эша цхьадола товараш арахецилга. Дукха гIулакхаш ду къахьегамхой бахареи культурно-бытовойи хьалаш тоадара. Дикка болхаш дaьд бахача наха бытовой гIулакхаш деш, городаши юрташи тоаеш, газ чуюллаш, водопроводаш ехкаш, кхыйола объекташ хьалъеш.

Боккха къахьегама толам баьккхар Чиркейски ГЭС хьалъераша. Цар оттаьча ханал хьалха болх бе йолаялийтар цхьа миллион киловатт низ бола Къилбаседа Кавказе эггара йоккхагIйола гидроэлектростанци

Толам Iалашбир прогрессивни технически решенеш шерра юкъейоаларо, гIирсаш хьалдара процесса комплексни механизаци яро, болхлой йоккхача говзало. КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева ЧиркейГЭСстроя дукхача къамех латта коллектив дег тIара къоабалйир башха - дика къахьегама толамбаккхарца. Дагестана лоам чу Советски Союза дуккхача къамий народностийи викалаша хьальяьча цу станце хIанззе а шиъ миллиард совгIа киловатт сахьат энерги еннай.

Къа мишта хьега деза хьахьокх социалистически яхье хьалха латтача, производстве дикагIбараша — токарий Махачкалински городской конкурсе котваьннача В. Нзенкос — М. Гаджиева цIерагIча завода токара, З. Касимовас — Хучински кIувсаш деча фабрика кIувсаш дечо, К. Абдуллаева—«Главленинградстрой» 16 треста № 1 йолча СМУ электросварщика. Говзалеи дикагIча опытеи бокъонца йола школа а хинна дIаэттай III Интернационала фабрика А. Семеновай прядильщицай, «ДагЗЭТО» электромонтажникий. КПСС XXV съезда делегата З. Латиповой бригадаш. «Горстрой» треста № 1 йолча СМУ М. Кицадаева комплексни бригада.

Юртарча къахьегамхоша чIоагIа деган айденна болх бу парте аграрни политика чакхйоахаш. Колхозхоша, совхозий болхлоша хьахьекхар парте XXV съездо хьалхашка оттадаь декхараш шоаш чIоагIа кхетадеш хилар. Партийни организацеша кулгал а деш цар денале бокъонца йола яхь йоаржаяьй доккхий хьувкъамаш дахара, юртбоахама продукцеи алсамъяккхара. Кубански ялаташ лелалераша баьча тIахьехаман КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева дайтача моаршала письмонеи жоп луш шоаш ца кхобеш къахьег, балха говзал гойт. Цунна дола масал да паччахьалкхенга дулх, шура, тха дохкара шера йола халкъбоахама плацаш кхоачашъяь боахамаши бIарчча районаши. Хьалхарча ах шера Ерригросенйски социалистически яхьа итогех республика хьайбаш леладераша кот а баьнна РСФСР-и ВЦСПС-и карара кара тела ЦIе байракх яьккхар.

Колхозийи совхозийи производствана специализации концентрации еш, агротехническийи зооветеринарнии мероприятей комплекс чакхйоаккхаш юртарча къахьегамхоша дикка толамаш даьхад юртбоахама продукци дукхагIа яккхара а кийчъяра а.

Паччахьалкхенга ялат, комсаш, гидуаргаш, коартолаш, бахчеви культураш йохкара социалистически декхараш кхоачашдарца КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева Дагестана юрта боахама болхлошка, берригача къахьегамхошка дег тIара дIайха моаршал дайтад. Республика къахьегамхоша из тIаийцад дIахо болх бара программа — дIахо дIахьалхашкахьа даха, иттлагIча пятилетке керда мулаш даха дезара программа санна.

Колхозашкареи совхозашкареи Даьхен амбарашка 110 эзар тонн ялат кхаьчад, из кийчде оттадаьчул 38 эзар тонн дукхагIа да.

Республика халкъа боахама экономике кIезига моттиг дIалацац комсаш лелаяро. Дагестан РСФСР-е комсаш лелаеча къаьнарча районех цаI я. Укхаза аьттув болаш хьалаш да комсаш лелаелга шерра доаржадара.

Комсаши соми лелабара дешаш лаьрххIа дийцача областной партийни актива решенеш кхоачашъеш юртарча къахьегамхоша хIара шера дукхагIа шерду комсий кхаш. Укх шера 281 эзар тонн дагестана комсаш яьхай, из ийслагIча пятилетка тIеххьарча шерарчул 30 эзар тонни заготовкай планал 51 эзар тонни дукхагIа хул. ЛагадоххарагIа аьлча, РСФСР кийчъеча комсий 40 процент хул дагестански 291 эзар тонн комсаш.

Республикана карагIдаьначча доккхийча гIулакхашта юкъе дикка дакъа дихьад Дербентски, Каякентски, Ленински, Сергокалински, кхыча районий совхозийи колхозийи къахьегамхоша. Къаьстта боккха организаторски болх бир комсаш дикагIа хьувкъийтаран дукхагIа яхаран яхь дIайолаяьча дербентски комсаш леласраша.

Района комсаш лелаераша шоай дош кхоачашдир. Боахамаша лоаццача хана хьувкъам чу а бена паччахьалкхенга 91 эзар тонн комсаш ехкар, план 62 эзар тонн йолча. Алиева цIерагIча, «Гелжух» яхача, Ильича цIерагIча совхозий коллективаша массарел а дукхагIа комсаш яьхар.

Дуккхача колхозашеи совхозашеи дебадаьд хьайбаш, айяьй цун продуктивность. Цо республикана торо елар паччахьалкхенга ийс бетта дулх дохкара план 106 процент, шура—104, фуъаш — 112 процент, хIаьта тха дохкара халкъебоахама шера план 99.4 процент кхоачашъе.

Укх шера цIаккха а хьалха ца кийчдаьча тайпара дика вIаштIехьдаьккха кийчдаьд доакъар. Из бa хьайбай продукци дукхагIа йоаккхаргхилара бола тешам.

Шоаш ца кхобеш къахьег Ногайски районерча «Червленные буруны» яхача совхоза бежа Iуш К. Отевалиева, Кизилюртовски района «Султаняннгиюртовский» совхоза доярка, ДАССР Лакхехьарча Совета депутата З. Магомедовас, Сергокалински районерча «Красный Октябрь» яхача совхоза механизатора А. Арсланова, Кизлярски районерча «Горьковский» совхоза дуга лелаеча Социалистически Къахьегама Турпала В. Густомясовай звеноц коллективо, Бабаюртовски районерча «Хамаматюртовский» совхоза хьажкIаш лелаеча Я. Бекишева механизированни звено, Буйнакски районерча Кирова цIерагIча колхоза коартолаш лелаеча Къахьегама Цеча Байракха орден лелаеча Э. Бекбулатоза механизированни звенос, Хасавюртовски районерча К. Маркса цIерагIча колхоза Дагестански АССР заслуженни механизатор П. Вердиханов керте латтача комплексни бригадо, Дербентски районерча «ДАССР 50 шу» яхача совхоза М. Гаджиев керте латтача комсаш лелаеча бригада.

ИилълагIа квартал — шу чакхдоала квартал, эггара бехктокхамегIа йола ха. Цудухьа из халкъа боахама берригача доакъошка тIагIертта къахьега ха хила еза. Цунна эша хьалаши торонаши тханцига йолаш я. Эшар да иттлагIча пятилетка хьалхарча шера планаши тIаийна социалистически декхараши кхоачашдара гIулакх дика вIаштIехьдаккхар, цунна бола бехктокхам айбар.

Вежарашха болча дезале

ЕР ОАГIУВ «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА РЕДАКЦЕ ДЕХАРАГIА КИЙЧЪЯЬЙ ДАГЕСТАНА «БАГIАРАБ БАЙРАХЬ» ЯХАЧА РЕСПУБЛИКАНСКИ ГАЗЕТА РЕДАКЦЕ БОЛХЛОША.

«Дукха доттагIий болчоа дуне а доккха да» яхаш да халкъа кица. Из бакъхиларах дика тийшар Аксай яхача юрта баха нах. Укхаза бахаш а къахьегаш ба Дагестана берригача къамий викалаш, вежарашха болча цхьан дезале вIашагIкхийтта ба уж.

Аксае ворхIе даь хана денз бахараш гIумкий ба. Пхийтта шу хьалха укхаза баха Iоахе баьлар лоаман районашкара нах. Iоухар бIарчча дезал. Аксайцаше эггара гаргагIа бола доттагIий санна тIаийцар уж. ЦIенош хьалде участкаш къоастайир. ХIаьта 1956 шера гаьнарча лоамашкара аварций 400 дезал баха баьккача, аксайцаша шоашка чуийцар уж, цIагIа эша пхьегIа, кхыйола хIамаш, продукташ царца йийкъар. «Тха дар шун а да», — йоахар цу хана гIумкаша.

ХIанз тха юрт йоагIа а йоагIаш интернациональни лоархIаш я. Укхаза хIанз 1500 совгIа дезал бах. Аксая боккхача вежарашха болча дезала членаш ба гIумкий, аварцаш, эрсий, нохчий, гIалгIай, корейцаш. Цар массане а лерхIар цаI да — коллективни боахама рузкъа дебадар. Наьха вахар тоадар.

Барта болаш бахаш а къахьегаш а ба аксайцаш. КIезига бац тха интернациональни дезал а. Шоай кхел кхаъ къаман нахаца йийзараш а ба.

Нагахьа санна юрта молпагIчун а цIагIа ираз е гIайгIа еча массане а дакъа лоац цига. ВIаши йоакхо яр — из Iалаьмате боккха низ! Вежарашха доттагIал лeладарах, берригача коллективо хьинар гойтарах тха боахамо хIара шера дика толамаш доах. Укх шера духьал гурахьа дийна ялаташ 3060 гектар дар тха. План 18 центнер йолаш оаха чудера хIара гектара тIара 20 центнер ялат. ТIеххьарча шерашка колхозе къаьстта теркам тIабохийт промышленни ларда тIа боахам дегIаккхувлара, цо доккхий пайдаш ду тхона. Масала, укх шера 10 бетта эзар бежан дукхагIа хиннед тха. ПланагIа укх шера хIара фуражни Iаттагара 2800 килограмм шура яккха оаш дар тхо. ДIабахача итт бетта из мул баьккха дала доахк тхо. ХIара бIаь Iатта тIехьа 105 Iаса хьалкхедаьд. Во дац паччахьалкхенга дулх дохкара хьокхамаш а.

Тхо тешаш да кхы а дикагIа хьокхамаш оахош доахаргхиларах. Цунна боле тешам ба аксаевций боккхача, барттайнача дезало хьинаре къахьегаш хилар.

А. ПАРСУКОВ,
Хасавюртовски района «Правда» яхача колхоза председатель.

УЛУВ ВОККХАГIВОЛА НОВКЪОСТ ХИЛЧА

Кагирхошта кхетам балара хьехамчаша беш бола болх тха городе дуккхача хана денз хьайоагIа дика традици я. Дукха шераш ла производственни коллективай дикагIболча викалаша болхлой класса къахьегама, политически, нравственни принципаш тIа кагий нахи мехкарийи хьалкхебу.

Каспийск де доагIаш доккхал деш я шоай коллективашта хьалкхебаь ца Iеш республика берригача халкъа боахама а бIаьш йоккха говзал йола специалисташ хьалкхебаьча башха дикача хьехамчех, къахьегама ветеранех.

Цу беркатеча гIулакха юкъе доккха дакъа дихьад, хIанз хьош а ба промышленни предприятей ветеранаш Социалистически Къахьегама Турпалаш Е. Мясоедов, М. Магомадов, строгальщик Э. Шамхалов, слесараш А. Шепель, Х. Халифаев, шлифовальщик К. Саламов, воккхагIвола водитель М. Эльмирзаев, гIишлохо КПСС горкома бюро член Г. Р. Джапаров, кхыбараш.

Города предприятешка оттаяь чIоагIа порядок я: коллективе керда вена цхьаь цаI кагирхо болх дIаболабе йиш йолаш вац цунна хьехамча е воккхагIвола новкъост тIа ца чIоагIвича. Берригача хьехамчашта лаьрхIа оттадаь «Дневник» дIалу. Цо торо лу хIара ди массаза доал кагирхой хьал мишта кхув хьежа. Укхаза белгалдоахаш да цун балха говзал лакхъяларал совгIа из духовно дегIавар, общественни хьинар.

Каспийске хIанз кагирхой хьехамчаш болаш болх беш ба 603 кадрови болхлои къахьегаме хьалха латтараши. Культура университете вIашагIъеллай хьехамчий факультет.

КПСС городской комитета, хьехамчий Совета, ВЛКСМ горкома, промышленни предприятей партийни, профсоюзни, комсомольски организацей текущии перспективнии планаш тIа белгалъяь я хьехамчий болх дIахо а эргабоахаш тоабара тIаерзаяь мероприятеш.

Из деррига а тIадерзадаь да КПСС XXV съездо оттадаь кагирхой хьалкхебара декхараш толаме кхоачашдара.

А. МУСАНАБИЕВА,
гор. Каспийска хьехамчий совета председатель, горисполкома председатела заместитель.

ДОТТАГIАЛ—ГИДРОСТАНЦЕШ ЕРИЙ ЗАКОН

Советски Дагестана халкъий къахьегама еййлен исторе кIезига дац башха-дика гIулакхаш, бакъда 1 миллион киловатт низ бола Чиркейски гидроэлектростанци хьаяр шиий экономически, социально-политически, культурни лоархIамага диллача шийна ийса кхы доаца гIулакх да.

Хин сунт тохар, ор даккхар, бетона хьалдара кубометр Iойиллар, хий чухецар, агрегаташта монтаж яр а уж болх бе йолаялийтар а... Уж да ГЭС хьалъеш даь балхаш. ХIаьта уж да вежарашха болча цхьан дезале вIашагIкхийттача эзараш болча болхлоша, инженераша, техникаша, гIулакхерча нака шоаш ца кхобеш болх баь шераш. Чиркейски ГЭС хьалъяьй вай Даьхен 50 къаманий народностийи викалаша. Укхаза хьа а хилар дегIа а дера берригача наьха доттагIал, вошал, вIаши гIо дар, доазув доаццаш чIоагIа Даьхе езилга.

Тахан оаха цIаьккхаз а цIаьккхаз а баркал оал партена цо Iалаьмате чIоагIа йоакхо ярах. Парте доккха гIо даь децаре, советски халкъаша вIаши цхьана къахьийгадецаре тха республика халкъашта хьалъюлаергъярий из тайпа электростанци. Юлургьяцар. Москваи, Ленинграда, Украина, Белоруссе, Грузе, Азербайджана, Армене, Урала, Поволжья, Нохч-ГIалгIайчеи, вай мехка кхыча республикайи областийи 200 совгIча предприяте тхона кхахьа а кхахьийтай хIанз а кхухьийт ворх эзар гаргга тайпа оборудовании гIишлой-монтажни материалаши.

Вежарашха гIо хилар мехкарча йоккхагIча гидростройкашкара дикагIбола инженераш, бетонщикаш, монтажникаш, механизатораш, электрикаш тхо долча балхийтарах.

Интернациональни кхетам луш бокъонца йола школа а хинна дIаэттар къахьегама коллективаш. Чиркейски ГЭС хьалъеча шерашка гIишлой-монтажни говзал Iомайир 2000 совгIча дагестанцаша. Красноярскии Бухтамирскии ГЭС-аша бахкийтачар, Абакан-Тайшет яха денала никъ буллараша, кхыдола гIирсаш хьалдераша гидростанцеш хьалъяра шоай йIаьхий опыт хьа а тийшнай хIанз хьа а тел тхона. 20 шу да Петров Кирьян Алексеевича гидроэлектростанцеш хьалъю. Тхо долча из вера 1966 шера Колчегайски ГЭС-ера. Лоаццача хана Кирьян Алексеевича мегар ше кулгалдеча бригада балхаца безам болийта. ХIаьта бригада хьалхле, яьккхар, цунна коммунистически къахьегама коллектива цIи, хIаьта К. А. Петровна Октябрьски Революце орден елар. Кирьяц Алексеевича кулгал а деш 70 совгIча дагестанцаша караерзайир плотникеи бетонщикеи говзал.

— Гаьнарча Цунтински районе, Сулакага ииз болача ваьв со. Дагестанера кхыбола кагий нах санна Чиркейски ГЭС хьалъеча вера со, — йоах СМУ-1 бригадира халкъий ДоттагIала орден лелаеча коммуниста Ш. Абдулаева. Тайп-тайпара Iаьржа балхаш дир. БоккхагIча новкъосташа вежарашха гIо дарах дIакхийтар со дуккхача къамех латтача коллективах. ХIаьта цуя йизза бокъо йола член хиларах со декхарийла ва эрсий новкъосташта В. Лезныха, С. Бредихина.

Уж тайпа масалаш итташ а бIаьш а доаладе йиш я.

Чиркейски ГЭС хьалъеш йола дуккхача къамех латта коллектив доттагIала, интернационализма законегIа яхаш а болх беш а я. Бригадаштеи участкаштеи юкъе яьржай беркат доала социалистически яхь. Iалаьмате чIоагIа политически къахьегамеи уйла айяьй КПСС XXV съезда решенеша, Чиркейски ГЭС хьалъечарга КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева дайтача моаршало.

Тха ГЭС-а коллективо Дагестана халкъех хьалкхебаьб производства башха-дика командираш. Мастергара подразделене кулгалхочунга кхоачаш никъ чьабенаб ш. Гамзатова, Гайбатова, Аттаева, Сайпулаева, кхычар.

КПСС XXV съезда решенешта жоп луш Чиркейстроя коллективо кхы а доккхагIа, чоалханегIа социалистически декхараш тIаийцад — уж да Миатлински ГЭС хьалъетара гIишлой-монтажни балхаш сихделга, доакъара преципитата комплекс биззача низаца 1977 шера болх бе йолайолийтилга, «Полиграфмаш» завод 1978 шера болх бе йолайолийтилга, Ирганайски ГЭС хьалъечара балхаш дIадоладелга.

М. МАГОМЕДХАНОВ,
ЧиркейГЭСстроя парткома секретарь.

Хlара ди тIехьагIа тоалуш, хозлуш йоагIа Дагестана столица Махачкала. Сурта тIа город Махачкале керда хьалъечарайонех цаI.

Б. АБДУРАГИМОВА сурташ.

Къахьегама турпалаш

ЧиркейГЭСстройн отделочникий бригадир Социалистически Къахьегама Турпал Гереев Магомед - Запир.

Левашински района «Победа» яхача колхоза цIи хеза жаIу Социалистически Къахьегама Турпал Керимов Махьмад.

ДИКАЧА ХЬАЛЕ

ЧIоагIа тешаш ва со барт болаш, кхоттенна коллектив хилча задани кхоачаш ца еш йисай яхь дош оттац аьнна. Масехк шу да Махачкалински вагонни депорча сборочни цеха тха смено массаза а план кхоачашъю. Цхьайолча хана геттар хела хул. Бакъда цхьаккха а саг задани кхоачашъергхиларах шек воалаш ха хиннац. Из эггара хьалха лашха йиш я коллективера хьал дика хиларца.

Мухь тIабехкача вагонашта ремонт еш да тхо. Болх чоалхане а бехктокхаме а, технически дика знанеши опыти эшаш ба. Сменах болх бу комплексни бригадо. 33 саг ва цига, царех дукхачар смежни профессеш я.

ХIаьта бригада комплексни хилча барт болаш а цхьаннена метта кхывар дIаотташ а хила беза. Цудухьа болхлой вIалла къамаьл а ца деш новкъоста гIо де отт. ХIаьта отта безаш хуле цун метта дIаотт.

Масала. Сварщик Воробей Василий Иванович отпуске вахар. Кхы сварщик вацар, тIаккха цун метта сменагIа болх бир слесара Мирзабеков Алибекеи бригадира Даудов ИбрахIимеи.

Смене дукха ба кагий нах. комсомольски-кагирхой бригада я тха яр. Дукха ха йоацаш комсомола Советски райкома тхона еннай КПСС XXV съезда цIи. Балха тIа толамаш дахарах енна из Iеш тхо барттайна а доттагIал долаш а хиларах а еннай тхона из йоккха цIи.

Кагирхошна болх бе атта дац. Керттердар да кагирхошта ремонтника говзал езаялийтар, дега чу раьза болаш, балхаца безам болаш, опыт йола производственникаш хила гIертаргболаш уж хьалкхебар, бокхагIбола новкъостий шоашта гIо де кийча хилар царна дIахайтилга да. ТIаккха мара шоашкар доагIар дац цар.

Тха сменера хьал дика, самукъа да. Оаха массане лоаттадv из хьал, хIана аьлча тхо кхетадеш да велакъежа волаш, вIаши гIо дергхиларах тийша волаш саго болх беча хьадер дуккха а дукхагIа хулга.

Т. ХАМЕТОВ,
Махачкалински вагонни депо сборочни цеха смена мастер.

Доазол дехьара

СОФИЮ. Белград дунен халкъашта юкъера книжни ярмарка я. 35 дунен мехкара 2,5 эзар хиллал издательство хинар цига дакъа лоацаш. Ярмаре эггара йоккхаг1чарех ца1 я советски экспозици. «Политиздат», «Прогресс», «Мир», «Наука», «Просвещение» яхарий а СССР кхыйолча издательствай а 3 эзар хиллал книжка да цига. Лаьрхх1а раздел хетаный политически литературана.

СУРТА Т1А: ярмаре бахьхараш советски стендашка хьожаш ба.

ТАНЮГ — ТАСС сурт.

Социализма мехкашкара хоамаш

ПОЛЬСКИ ОБОРУДОВАНИ ДУНАЯ ЙИСТЕ

Дуная йисте уллача Силистра яхача болгарски городе дахчан - волокнисти плиташ еча завода лаьрх1а Польшехьаяь оборудовани в1ашаг1йоллаш латт. Из завод цига хьалъеш латтача йоккхача комбината цхьа дакъа да. Польски специалисташ, оттаьча контрактаг1а, объект болх бе йолаялийта езаш ба.

Силистрера дахчан обработка еш йола комбинат цу отраслера йолча предприятех йоккхаг1ъяр хургья Балкански ах г1айрен т1а а Европе а: шера миллион кубометр дахчан обработка ергья цо. Укхаза х1ара шера 64 эзар кубометр дахчан волокнисти плиташ, 100 эзар тонн целлюлоза, 135 эзар тонн каьхат а иштта массехк иттаж эзараш мебельни гарнитураши дахчан дукха а кхыйола х1амаши хьаергья.

(«Пшиязнь» — АПН).

ДИКА ХЬУВКЪАМ КХЕБАЬБ

Халкъа - демократически Корея эггара дукхаг1а дуген хьажк1аши луш йола Хвапхэнамдо яхача провинце хьалха хьадовла дуген хьажк1аши чуэцаш латт. Дика хьувкъам кхебаьб крестьянаша - кооператораша. Х1ара дийнахьа 7—8 гектара т1ара хьажк1аш чуэц укхаза. Толаме къахьегаш я плантацешка механизированна бригадаш.

Иштта Пхенан - Намдон Хванхэ - Пуктон яхача провинцешка а чуэцаш латт ялатий хьувкъам. КНДР юрта боахама къахьегамхой хьинаре къахьегаш ба укх шера 8 миллион тонн ялат чуэцар духьа — д1ададахача шера хинначул дукхаг1а.

А. ДЕНИСОВИЧ, АПН соб. корр.

Пхеньян.

БУХАРЕСТА КНИЖНИ ПРИЛАВКАШ Т1А

Эрсийн советски литература в1оаг1а дукха дезаш да Румыне. Бухарестай мехка кхыча городийи тикашка б1аргаго йиш я М. Горькеи, Н. Лесковеи, Л. Леоновеи, В. Шкловскеи, Г. Марковеи, В. Беловеи румынски меттала яьха произведенеш. Дукха ха йоаццаш тикашка даьхкад «Универс» яхача столични издательстве арахийца ши керда книжка — «Наькъаши наькъаш в1ашаг1кхета моттигашн» яха Ф. Абрамова яздаь повесташи дувцараши т1адола книжкеи В. Брюсова «Ц1ера малейк. XVI б1аьшереи повесть» яха романи.

В. САМОШКИН. АПН соб. корр.

т. Бухарест.

«ВЛНЕНАС» — ОЛИМПИЙСКИ ЛОВЗАРАШТА

«Влнена» яхача чехословацки къамин предприяте хьаду гобеленаш гаьна мехка доазол дехьа довзаш да.

Кастта «Влненай» продукци Москверча Олимпийски ловзарашка кийчвалара йолча комитета д1алургйолаш я.

(Прагопресс — АПН).

ЙОХАРГЙОАЦА ЦХЬОАГ1О

Шийна а мехка халкъий классовии идейнии позицеш, керттера хьалташ цхьатара хилара ларда т1а укх тқъаь итт шу совг1ча хана дег1аухаш хьадоаг1а Советски Союзаца леладу масе оаг1орахьара г1улакхаш халкъа Польша арахьарча политика керттера лостам ба. Укх т1еххьарча шерашка Польшои СССР-ои шоай юкъмоттига историна юкъе д1аязбаьб керда, 1алаьмате дика чулоацам бола оаг1ув. Хьалхаг1а ц1аккха а ца хиннача тайпара шеръеннай вай мехкий партийнии пачхахьалкхени кулгалхоша каст-каста д1а-юха визиташ яреи контакташ лелаяреи практика. Цу г1улакхо новкъостал даьд коммунизми социализми хьалъяра опыт берката д1а-юха ийяра, социально-экономически дег1а ахара планаш цхьана в1аш т1ехьъяхара, масе оаг1орахьара цхьана леладу г1улакхаши в1аши ду новкъостали шердара, дунен халкъашта юкъерча арене вай пачхахьалкхенаша чакхдоаха г1улакхаш в1аши дага а дувлаш леладара.

Ший арахьара политика эффективно лелае Польша в1аш т1ехьдаьнад г1улакхаш сийлахь-йоккхача социалистически державаца — СССР-ци социализма кхы:а мехкашцеи цхьоаг1о йолаш леладар бахьан долаш. Духхьал цу г1улакхо йиш хилийтай тхога машара г1улакх дара хьинаре политика чакхъяха, тхоай къаман хьашташ лораделга 1алашде, дунен халкъашта юкъерча событей лелама реальни влияни е. Тахан шеко йоацаш да, дунен арене т1а-т1а лакхлуш дола Польша сий тоъал доккхача даькъе СССР-а хила хьакъ долаш йолча партнерен цхьоаг1онхочуни позицеа, социалистически содружестверча цун моттигаца дувзадениа хилар.

Дунен халкъашта юкъерча арене СССР-ца цхьана леладу г1улакхаш даим ч1оаг1деи д1аьхег1а хилийтеи г1ертилга — польски арахьарча политика сийлехьеи керттереи принцип. Укх т1еххьарча шерашка дукха масалаш да дунен халкъашта юкъера лоарх1аме событеш къестаеча хана ПНР-еси СССР-ои т1а-т1а айхаг1а шоайла бувзам болаш леладеш хилараи цу цхьан ханна шоайла леладу уж г1улакхаш беркате хилараи тешал деш. Польшои Советски Союзои, х1аьта иштта кхыча социалистически пачхахьалкхенаша а в1аши дага а ювлаш цхьана чакхдоаха г1улакхаш хоаламболлаш болча лоарх1аме хилар карара итт шу доладенначаюххье, Германе Федеративни республико вай континентера территориально - политически реальносташ, малхбузехьара польски доазув толхаде йиш йоацаш хилар бакъдаь т1а а эцаш, массехк договора кулгаш яздар карагІдаьнна доккха х1ама да из шинна а мехкана а мехка къамий хьашташка диллача а иштта ерригевропейски плане а, х1ана аьлча территориальни статус-кво ч1оаг1ъярах Европе политически климат тоаяра юкъе доккха позитивни дакъа лацар хилар.

Европерча кхерамзлени цхьана г1улакхаш леладарен дешашта йола Совещани гулъелга вежарашха долча кхыча мехкашца цхьана дагадехари хьалхадаьккхари Польшеи Советски Союзи яр. Вай мехкаша хьинаре в1аши дага а дувлаш чакхдаьхача г1улакхех а цу совещание Т1еххьара акт кийчъеш йlаьхача хана балхаш деза юкъаг1а прогресс д1ахо кхихьача керттерча низех ца1 хилар. Цу г1улакхех хилар бухсоццача кхаьчача хельсински форума толам балга в1ашт1ехьдаьккхачеи европейски пачхахьалкхенашта юкъера г1улакхаш машаре яхара хьисапаг1а эргадахара йола ч1оаг1а ларда хьаяра новкъостал даьчеи факторех ца1.

Вай мехкаша айхха цхьана г1улакхаш леладу европейски континенте политически кхохкам к1аьдбелга т1ема кхохкам к1аьдбара т1адерзадаь г1улакхаш чакхдахар духьа лоаттабеча къовсаме.

Польско-советски цхьоаг1о, исторически а хронологически а социалистически пачхахьалкхений х1анзарча содружества эггара хьалхарча элементех ца1 яр. Вай деношка а из содружество к1оаргаг1а кхотаяра, вежарашха долча мехкашта юкъера бувзамаш дег1адоаладараи д1аьхий дараи Варшавски Договора организацеи В1аши Экономически новкъостал дара Советен г1улакхаш эргадоахаш тоадара новкъостал ду ПНР-енеи СССР-аи юкъерча доттаг1ало, цхьана леладеча г1улакхаша.

Шерагара шерага к1оарглуш йолча ПНР-еи СССР-еи арахьарча политика координаце гуттахьа хьахьокх польско-советски цхьоаг1он белгалаг1а йолча оаг1оех ца1 — даим дег1ааха низ болаш из хилар. Вай цхьоаг1он таханарча арахьарча политически аспектех цхьанне хьакъехьа дувцача хана из ч1оаг1а хилара хьакъехьа а дош аланза даргдац. Цун лардерча хьисапо ПНР арахьарча политикана 1алашъюхьалхаг1а Польша ц1аккха а ца хинна тешаме база. Цу цхьан ханна европейски г1улакхий структура массазара элемент а яь д1аоттаяь польско-советски цхьоаг1о йохаргйоацаш хилар боккхача лоарх1аме да ерригасоциалистически содружество т1а-т1а дукхаг1а ч1оаг1ъяр, ерригача Европейски континенте кхохкам к1аьдбара г1улакх д1ахо дег1аккхувлара боккхача лоарх1аме да ерригача европейски континенте кхохкам к1аьдбара тенденци д1ахо дег1аккхувлара а.

ЛОНГИН Заремба, польски публицист.

(Интерпресс — АПН).

Юртарча культура Ц1аг1а

— Ховш ма-дий, дах массаза а шоаш хьаькъал эцаргдолча, сакъердам буаргболча т1ат1ерташ хилар, — йоах Йоккхача Атаг1арча культура Ц1ен директора Имаев Т1апас. Х1аьта оаха тхоай низ кхобац тхоай юртарча наха культурни сало1аргдола г1улакх дикаг1а в1ашт1ехьдаккхара. Къаьстта а дукха къахьег оаха КПСС XXV съезда решенеш наха к1оаргаг1а д1айовзийтара.

Из бакъда. Партийни съезда решенешта пропаганда еча масса а тайпа формаех пайда эц культура Ц1аг1а. Лекцеш йийшай, беседаш яьй. Кийчдаьд дукха а керда стендаш. Масала, уж да «КПСС XXV съезда решенеш — вахаре», «Иттлаг1ча пятилетка доазонаш», «Кердача толамашка!» яхаш. Иштта укхаза кийчдаьд «Атаганский» совхоза къахьегамхоша кубаний болам хьал а лаьца шоашта хьалхашка оттадаь доккхий декхараш гойташ дола стенд. «Вай доккхал» аьнна керте а яздаь да т1ем т1а хинна нах т1абола стенд. Х1аьта «Уж Йоккхача Атаг1ара ба» яхача стенда т1а да юрта ц1и хезача механизаторий, хьайбаш леладерий портреташ. Цул совг1а цига я атеизма уголок, иштта кхыдараш. Уж стендаш кийдара дукха ха, къахьегам д1абеннаб культура Ц1ен инструктора Чакаев Дотас.

Парте XXV съезда решенеш наха д1айовзийташ дукха къахьийгад библиотека болхлоша а. Масала, цар в1ашаг1делла хиннад «Вай юрт съездагара съездага» яха дагахьара журнал, «Х1ара ди, х1ара сахьат — пятилетка г1улакха», «Партен халкъеи планаш ца1аш я», «Х1ара балха денна—дикала Знак», «Деррига а сага вахара хьал тоадара» яхача темаех беседаш яьй.

Культура Ц1ен болх тоабара доккха г1о-новкъостал ду ши шу хьалха цига в1ашаг1ъеллача совето. Юрта бахача наха, къаьстта кагирхоша шоай мукъа ха культурно сало1аш дикаг1а д1ахьоргйолаш дола г1улакх в1ашт1ехьдаккхар дерх1 совето а культура Ц1ен болхлоша а шоай керттера декхар. Итт эзар совг1а саг вахаш йоккха юрт я Атаг1е.

Укх т1еххьарча хана дукхаг1а ю укхаза тайп-тайпара сакъердаме сайренаш. Дукха ха йоаццаш хилар т1ема ветеранашца в1ашаг1кхетара сайре. Цига бар юртарча наха бовзаш бола т1ема ветеранаш Бардукаев Хьасан, Хайтаев Мусса, Кантаев Йоакъаб, кхыбараш. Гулбеннарашта цар дийцар т1ем т1а вай сийлахьча эскара карагІдаьнна турпала г1улакхаш, шоашта хьалхашка нийсденна цхьацца х1амаш. Цига, №-2 йолча школа комсомольски организаце секретара Усмаев 1аббаса дешархой ц1ерагІа дош делар т1ема ветеранашта. школа йисте а яьккха шоаш эскаре бахача цига шоашта хьалхашка латта декхар сийленца кхоачашдергхиларах. Эскаре г1улакх де болха кагирхой торжественни накъабоахаш сайренаш ю. Цига т1ема ветеранаша кагирхошта т1адулл эскаре г1улакх деча хана хьалхашка латта декхар толамца кхоачаш а даь ц1абахка декхар. Хьалха санна юрта Совете а доацаш дуккха нах гулбеннача дультура Ц1аг1а д1ахьоргдолаш да регистраци елга. Къаьстта боккха теркам т1абохийт керда советски обрядаш дукхаг1а юкъе йоалаяра.

Совета членаша шерра юкъедоаладаьд юртара ц1и хеза къахьегамхой нахаца в1ашаг1кхетилга а.

Юртарча кагирхошта дукха езаеннай укхаза в1ашаг1ъехка йола тайп-тайпара кружокаш. Культура Ц1ен самодеятельни артисташа механизатораштахьайбаш леладераштадел къийга сало1ача хана дувш вай мехкара а доазол арахьара а керда х1амаш, т1аккха концерташ тел. Цул т1ехьаг1а цар балха т1ара дика г1улакхаш дувцаш къахьегама листокаш, молнеш арахец. Иштта арахец сатирически листокаш а.

Дика артисташ ба Яндаров Туркхо, йижарий Керимовг1ар, кхыбараш.

О. ШАДИЕВ.

ДЫНАХ ТЕШАРАШЦА БУ БОЛХ

Дынах тешаш к1езига дийшан болча бахача нахаца, къаьстта кхалнахаца беш бола болх дикаг1а пайда боалаш ба итт ц1а в1ашаг1теха беш бар. Иштта в1ашаг1техача пхе моттиге из болх бу Энгель - Юртарча библиотека заведующе Мехтиева Хьавас. Цу т1ехьа по къаьстта теркам т1абохийт бахача нахага деша книжкаш д1акхачийтара. Еррига юрт итт-итт ц1енна йийкъа я цун. Ховш ма - дарра х1ара ц1аг1а ма-бий кхалнах. Х1аьта царна юкъе дукхаг1а нийслу дынах тешараш. Царна дукхаг1а теркам т1абохийт Хьавас.

Цо кхалнаха деш Нохч-Г1алг1айчен писателий дувцараш, стихаш, кхыйола произведенеш. Из ше деш цо цу произведенешцара хьахерж д1аяхача замах юхедисарашта, къаьстта дына духьалдараш. Из ше даьчул т1ехьаг1а, шийга ладувг1араш ше дийшар дувцарга боах цо, уж дукхаг1ча даькъе атеистически оаг1онка т1а ... берзабеш.

Хьавас дувцачунна юкъе къаьстта дукхаг1а дакъа лоац нохчий мехкараша. Цо царна хьалхашка къамаьлаш даьд «Д1аяхача замах юхедисарашта меттахьа тоха», «Йоай кхела даьй шоаш хила», «Общественни вахарера кхалсагаш лоарх1ам», «Кхалсаги ... » яхаш темаш а йолаш.

«Шоана, кхалнах» яхачу ... гахьарча журнала т1а по дийцар шоай а шоаш ... санна болча нохчий кхалнаьха а ... бахьан къовсам лоаттабьчен х1анз лоаттабечен кхалнахах. Цига йийшар Ахматова Раисай а кхычар а стихаш.

Хьавас итт-итт ц1а в1ашаг1кхийтача моттигашка Айдамиров Абузара «Лоамашкара сердал» яхача книжках лаьца читательски конференци йир. Цига кхалнаха дийцар д1аяхача хана нохчий кхалсага халача, цхьаккха бокъо йоацаш хиннача вахарах, тахан из вай общества йизза йола член а хинна д1аоттарах, из хала никъ беш лаьттача къизача къовсамах. Из конференци хинначул т1ехьаг1а книжкаш дешача кхалнаха кхы а 20 саг т1аккхийтар. Х1анз б1аь гаргга кхалсаг я библиотекера деша книжкаш кхухьаш.

Еза хьаша йий т1аэц Мехтиева Хьава. К1ираг1а цкъа хул из итт-итт ц1а в1ашаг1кхийтача. Цо кхалнаха дувц мехка а доазол дехьа а хула лоарх1аме керда х1амаш, советски наькъа вахара хьал д1ахо а тоадара т1адерзадаь дола партеи правительстваи документаш. Хьавас кхалнаха д1айовзийтар КПСС ЦК октябрьски Пленумеи СССР Лакхехьарча Совета сессеи материалаш, цу Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева даь къамаьл.

Мехтиева Хьавас арадоах «Лоамаш кхалсаг» яха пенгазет. Цу т1а дувц къахьегаш болча кхалнахах, пар доахача толамех, д1аяхача замах юхедисарашта духьала, таханара сийрда вахар бахьан кхалнаха лоаттабеча къовсамах. Газета т1а хул кхалсаган ма1аца сагаи юкъера ц1енча дег т1ара безам бувца стихаш, дувцараш. Газета т1а белгала ца боахаш битац вай таханарча вахара духьала дола дына г1улакхаш леладеш бола нах а: к1ала сесаг йолча ма1ача нахага маьре уха кхалнех. К1езиг - дукха йоккхий хилча шоай йи1игаш дешара хьайоахараш, ханал хьалха уж маьре ухийтараш, кхыдараш. Уж х1амаш дувц дукхаг1ча даькъе шоай юртарча вахарах лаьца.

Шера 20—22 беседа яьй Мехтиева Хьавас шийга ладувг1аш болча наха. 6—7 дагахьара журнал дийцад. Бахача нахага цо книжкаш дезадалийтар бахьан долаш х1анз юрта шера деш 2000 гаргга книжка. Царна юкъе дукхаг1бараш кхалнах ба.

Х1ара итт ... в1ашаг1кхийтача хул 15—20 саг. Масала, иштта нах гулбалара ший ц1а деннад «Терек» яхача совхоза болхлочо Идиева Зара1ас. Цига гуллу 20 саг. Дукхаг1а гуллурех ба: Малаева Зара1а, Чукунаева Малкан, Асхабов Вадуд.

Шоллаг1ча итт ... нах гулбеннача дика дакъа лоац ц1ен да а воацаш пхи бер кхоабаш яг1ача «Терек» совхоза болхлочо Адаева Зулайс. Ц1аккха а деш дола культура г1улакх д1алодац из юкъе йоалаш цига нах в1ашаг1кхийтача.

Нах гулбалара ший ц1а деннад пенсионера Дудуев Исма1ала а. Из волча гуллу кхалнах. Цо ше доккха новкъостал ду цига занятеш дика чакхъялара.

Иштта итт - итт ц1а в1ашаг1а тохаш, юрта Мехтиева Хьавас беча балхах доккха беркат доал, цо лакхбу кхалнаьха дынен д1аяхача замах юхедисача воча г1улакхаштеи духьалара сакхетам, общественни вахара дукхаг1а юкъеоз уж. Масала, библиотеко юртарча культура Ц1аг1арча клубаца цхьана «Кхалсаг коммунизм хьалъер я» яхача дагахьарча журнала юкъе хьинаре дакъа лаьцар итт ц1аг1а нах в1ашаг1кхетача дика хьаухаш болча Дудуева Жовжанеи Малаева Зара1аси. Цар цу журнала оаг1онаш йийцар, д1аяхача замах юхедисача воча г1улакхашца къовсам лоаттабара кхалнах т1а а хьийхар. Дына хьехамо тувлабаь кхалнах мукъабахара доккха новкъостал хул Мехтиева Хьавас иштта беча балхах.

С. БОЛДЫРЬКОВА, Гудермеса горсовета исполкома культура отдела инструктор.

Даим бахаргба Севан

Фордагара хьал 1916 метр лакха лоамашта юккъе къегаш улл Севан. Цу тамашийна хозача 1амо Советски Армене исторleft экономика дег1аяраи доккха дакъа юкъедихьад. Севански эпопея д1айолайтар В. И. Ленина Закавказья большевикашка яздаь, дика довзаш дола письмо да: «Крестьяний хьал сихха тоаде хьажа деза, электрификаци яра, лаьтташта хий диллара доккхий балхаш д1адоладе деза. Лаьтташта хий диллар эггара ч1оаг1аг1а эшаш, эггара ч1оаг1аг1а мохк тоабергболаши из кердабоаккхаргболаш да, цо хьалха хинна къьнадар д1адолларгда, ч1оаг1дергда социализмага вадор». (ПСС т. 43, оаг1. 200).

Севано-Раздански энергетически каскада схема ларде йиллар 1ама чура хий боарам лохбергболаш, из з1амаг1а хургболаш уйла яр.

Эггара хьалха 1ама чура хий энергетикаи Араратски атаг1еи лаьтташта деттараи лаьрх1а д1аахийта доладир 1936 шера. Севанагара даьнна Армене столицага Ереване кхаччалца 63 километр гаьнара 1одоаг1а Раздан яха хий, эзар метр лаккхера чудетталу.

Каскад еш ткъаь итт шу даьккхар, цу шерашка из 1ойиллача наькъа т1а г1олла сехьахилар керда городаш — Севан, Раздан, Гаренцеван, Абовян; иштта хьайир 4,5 миллион кубометр хий чудола хин хранилищаш. Лоямашта юхеи Араратски атаг1еи яда колхозаши совхозаши дика тоаенна д1аайттар. Х1ара шера республика промышленностои юрта боахамои 2,5 миллиард энерги эшар, 17 ирригационни каналага г1олла додар хий кхашка, сомийн комсийн бешамашка, даьг1енашка. Духхьал Севан бахьан долаш Сийлахь-боккхача Дай-мехка т1ема халача шерашка болх беш хилар фронта каучук, химически бедал, машиний оатхалаш, кхача луш йола заводаши фабрикаши.

Нагахьа оалаш хаза йиш я: «Е эзаш ярий Раздана т1а ГЭС-а каскад, лохбе безаш барий Севана хин боарам, х1анз из юха лакхбеш хилча?» Жоп ца1 мара дац—яр, из эшаш дар. Севански хий комплексно леладар бахьан долаш дег1аера республика экономика. Цу халача шерашка из эггара бакъахьа йола решени яр.

XX б1аьшере 1илмеи техникеи ч1оагг1а дег1аена зама я. Хьалха т1ехьайиса хиннача Армене х1анз тамашийна х1ама — атомни электростанци, энергетика гиганташ хьаю.

Къоначча республикана садоаха фо санна 1ама энерги эшаш хиннача цу хьалхарча этапе Севана проблема бакъахьа лакхъяккха хиннай. Иштта х1анз латта туннель хьаяра проблема а ч1оаг1а пайдане хургйолаш я.

Лаьтташта хий деттара республике укх т1еххьара шерашка хьаяь а х1анз хьаеш а я хин хранилищаши насосни станцеши. Воротански каскад болх бе йолаелча, цо г1о дергда энерги ца тоъача хана.

Цу хьакъехьа цхьаькха а цхьа х1ама де йиш я Севана. Таханарча дийнахьа, вай Армене карта т1а хьежача, вайна б1аргагургда Кечутски хин хранилищана юххе ч1оже г1олла дода Воротан яха хий. Воротани Арпеи в1ашаг1дувзаш 10 километрага кхоачаш й1аьха туннель яьккхача кхы а 50 миллион кубически метр хий хургда Севана.

1ама параллельно Гетик яха хий дода, цунах эшаш кхы пайда а бац. Х1аьта из Севанагахьа хьадерзадича кхы а 40 миллион кубически метр хий хургда.

1ама боарам х1анзарчул лакхаг1а хилча хьат1айоаг1ача хана 1ама зе ца а деш энергетика лаьрх1а д1адахийта йиш хургда хий. Меттайоаг1аргья физико-химически режим, йоаг1ача тайпара хургья к1оаргаленашкара процессаш. Х1аьта х1анзар10а, сантиметра т1ехьа сантиметр йоаккхаш, халача хьалашка Арпа — Севан яхача туннела т1еххьара метраш йоахаш ба г1ишлошхой.

Георгий САРКИСЯН, АПН корреспондент.

Вьетнамски искусство Москве

Малхбоален къамий Паччахьалкхен искусствай музеера вьетнамски коллекци х1анз башха йоккха яц. Коллекце хьалхара произведенеш 50-г1а шераш юкъехкаьчача хана яьхкар укхаза. Уж яр лаковни даьре т1а традиционни сурт диллареи массехк произведении. Х1ара шера коллекцена 1отт1а еттаеннай керамика, пилла т1ехкахи дотохи яь х1амаш. Таханарча дийнахьа музея фондашка ши б1аь совг1а экспонат я. Царна юкъе лоарх1аме моттиг д1алоац вай ханарча ц1и хезача вьетнамски художникий Ле Куок Локеи, Нгуен Дык Нунгеи, Фам Вам Донеи, кхычари балхаш а.

— Советски наьха вежарашха болча мехка культурацара безам боккха ба, — йоах музея йоккхаг1йолча 1илман болхлочо Кузьменко Ларисас. — СРВ коллегашцара тха бувзамаш т1ехь - т1ехьаг1а шерлуш доаг1а. Дукха ха йоаццаш тха музее хилар Ханое дукха ха йоаццаш в1ашаг1ъеллача Вьетнама искусствай историе Института викалаш. Д1ададахача шера советски художникий балхаш ийца Вьетнаме яха хилар со. Ц1аккха а дицлургдац сона вьетнамски коллегашцеи доттаг1ашцеи хинна в1ашаг1кхетараш, се хьежа Художественнии Исторически музеяш.

Музее болх беш я к1ирандеи лекторий, цо йовзийт вьетнамски искусство. Музее баьхкачарна дикка пайдане йола лекцеш еш музея болхлоша. Иштта дика лоарх1аш я дуккхача шерашка музее болх беш йолча къоначча востоковедий Клубе иллюстрацеши, сурташи, бос бола слайдаши хьахьокхаш д1ахьош йола занятеш.

Дукха ха йоаццаш араьннай хьалха хиннача музея сотрудницас Г. Шмелевас язъяь «СРВ станкови лакови живопись» яха монографи. Музея фондашкара материалаш 1омаеш баь из тохкам безамца т1аийцар советски востоковедаша.

Ольга Афанасьева, АПН корреспондент.

КИРГИЗСКИ ССР. Иссык-Кульски областа Джеты-Огузски района «Иссык-Куль» яхача колхоза къаьнарчарех волча къахьегамхочо С. Джоломанова доахача къаман иллешкеи ашарашкеи безамца лаьуш1 кагирхоша а боккхача наха а. Дуккха х1ама 1омаду цунгара колхозни художественни самодеятельноста доакъашхоша.

Аксакал дика комуэист хьал1ал соаг1а итташ аьрзеш кхеяь кьаьна чарахь а ва.

СУРТА Т1А аксакал шоана гу шийна дукхаг1а дезача аьрзеца художественни самодеятельноста доакъашхошта юкъе. Аьрдехьара аьттехьа — Б. Сейтказиева, С. Джоломанов, Ж. Намазалиева, С. Алдашева, С. Джумалиева.

Н. ЖИГАНОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

16 ноябрь.

I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — БТ. 1уйранара гимнастика. 9.30 — БТ. Мультфильмай программа. 10.00 — БТ. «Вай биографи. 1918-г1а шу». 11.00 — БТ. «Кинопикъбархой клуб». 14.00 — БТ. Социалистически мехкий телевизиони документальни фильмай программа. 14.45 — Композитор Бетховен. Хьалхара передача. 15.15 — «Дуненна гонахьа». «Антарктидана тохкам бар». 15.40 —«Къахьегамца сий долаш ва саг». Х1анзара советски литературацара къахьегама тема. 16.40 — БТ. «Вай сомий беш». 17.00 — БТ. Кагирхошта йола музыкальни сайренаш. Программана юкъе Шуберт. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — БТ. Кагирхошта йола музыкальни сайренаш д1ахояхьар. 19.00 — «Саги закони». 19.30 — БТ. Балета артистий концерт. 19.55 — БТ. Центральни телевидене экрана т1а эггара хьалха. «Укхаза вай ц1а да» яха художественни фильм. Цхьоалаг1а сери. 21.00 — «Ха». Информациони программа. 21.30 — БТ. «Иллеш доах Гавриленко Лилияс» яхача фильма-спектакла премьера. 22.30 — БТ. Спортах долча документальни телевизиони фильмай программа. Ийстеньлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — «Нохч - Г1алг1айчу г1олла». Информациони программа (эрсий, г1алг1ай, меттала). 18.20 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала). 18.35 — «Экажевский» совхоза коллектив (г1алг1ай меттала). 18.45 — Киножурнал. 18.55 — Атеистически темаш. Фуд къор1а? «Знани» яхача общества республикански организаце председатела заместителя Саламова выступлени (нохчий меттала) Хьалхара передача. 19.10 — «З1амига бераш, шоана». 19.20 — «Цхьан делала юкъе». «Чеченингушсельстрой» треста аьшкабетонни конструкцей завода къахьегамхой болча (г1алг1ай меттала). 19.40 — Документальни фильм. 19.50 — КПСС Центральни Комитета 1976-ча шера октябрьски Пленума новкъа. КПСС Наурски райкома шоллаг1ча секретара Бондара интервью. 20.00 — Короткометражий фильмай сборник.

17 ноябрь

I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — БТ. 1уйранара гимнастика. 9.30 — БТ. Мультфильмай программа. 10.05 — БТ. «Укхаза вай ц1а да» яха художественни фильм. Хьалхара сери. 11.10 — «Саги закони». 14.00 — 1илман - популярни фильмай программа. 14.40 — Композитор Бетховен. Шоллаг1а передача. 14.45 — «Советски законий лардаш». 15.25 — БТ. «1илма — тахан». 15.55 — Берашта дола фильм. «Иштта воккха к1аьнк» яха художественни фильм. 17.15 — «24 сахьат». Информационни выпуск. 17.30 — Юртара горизонташ. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — БТ. «Самукъане ноташ». 18.30 — БТ. «Вай биографи, 1919-г1а шу». 19.45 — БТ. «Спортлото» тираж. 19.55 — БТ. Центральни телевидене экрана т1а эггара хьалха. «Укхаза вай ц1а да» яха художественни фильм. Шоллаг1а сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Хьехархочун а дешархой а театр». 22.35 — БТ. Мендельсона. Квартет. Ийстеньлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — «Нохч - Г1алг1айчу г1олла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.20 — Интернациональни кхетамца бахархой кхебара теркам т1абахийта. КПСС Назрановски райкома секретара Тутаева выступлени (г1алг1ай меттала). 18.35 — Киножурнал. 18.45 — Моллаг1ара санна йоеца йоккха талант. Академик художник Захаров ваь 160 шу дизарга (нохчий меттала). 19.15 — «З1амига бераш, шоана». 19.25 — Продукце дикал лакхъяра теркам т1абахийта беза. 19.45 — Фильмай концерт.

РАДИО

16 ноябрь.

6.00 — Москва. 6.30 — КПСС 25-ча съезда соцамаш кхоачашде. Коа т1ара оалхазараш леладелга промышленни ларда т1а даккха (эрсий меттала). 6.50 — Арг1анарча политденга (эрсий меттала). 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.26 — «Сердало» газета обзор. 7.32 — Хоамаш. 8.25 — «Са дай мохк» яхача иллей концерт (г1алг1ай меттала). 8.45 — «Буржуазни демократе халкъа духьалара чулоацам» яха профессора Иванова беседа (эрсий меттала). 9.15 — Берий хьакъехьа боккхий барашта. Педагогически 1илмай кандидата Азарова «Кхуьш воаг1а саг». яха беседа (нохчий меттала). 9.30 — «Х1анзара ханара къона саг» яха радиовыпуск (г1алг1ай меттала). 16.00—«Зераташ да яхача моттигех дола бакъдаш» «Знани» яхача общества председатела заместителя Саламова выступлени (нохчий меттала). 16.15 — Балха минута мах. Грозненски вагонни депора передача (нохчий меттала). 16.30 — Хьайбаш леладеча хьалхалатташта дола концерт (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, г1алг1ай меттала).

17 ноябрь

7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.26 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.32 — Хоамаш. 8.25 — КПСС Центральни Комитета октябрьски Пленума соцамаш нахага д1адовзийта (эрсий меттала). 8.40 — Студенташ шоана дола концерт (нохчий меттала). 9.30 — «Цхьан дезала юкъе» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 9.50 — Ашараш (эрсий меттала). 16.00 — Черсий-Балкхарой концерт (эрсий меттала). 16.30 — Экономически зиней болхлой факультет (эрсий меттала). 16.45 — Т1адоаг1ача шера хургдолча члата йоахо е. «Красноармейский» совхозера передача (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, г1алг1ай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике г1оллеи Грозней к1езиг-дукха морхаш а йолаш хьалхарча ах дийнахьа цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, тайп-тайпарча оаг1онашкахьара секунде 0—5 метр ч1оаг1а мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике г1олла 2—7 градуси Грозне 4—6 градуси й1овхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанеи ломмеи морхаш а йолаш юкъ-юкъе екха а екхаш, к1езиг-дукха дохк доаллаш, тайп-тайпарча оаг1онашкахьара секунде 3—7 метр ч1оаг1а мух хьекхаш хилеи фегара температура бийсанна — 4 плюс 1 градуси дийнахьа, плюс 7 плюс 12 градуси йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!

ЧАКХДОАЛАШ ЛАТТ 1977 ШЕРА

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТА ЯЗЛУПГА

Газета язлу бувзама ерригача отделенешка а промышленноста, транспорта, г1ишлошъеча предприятешкарча, дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учрежденешкарча, общественни организацешкарча кепайоазув доаржадеча общественни уполномоченнешка а г1олла.

ГАЗЕТ ЯЗДАРА МАХ: шера — 3 соми 12 кепиги, ах шера — 1 соми 56 кепиги.

ДИЦ МА ЛЕЛАШ «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

ТХА АДРЕС: 364051. г. Грозный. Ленина, 9 (3-г1а этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культураи отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере 2-54-30. корректорской — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051. г. Грозный ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; партийной жизни и культуры — 3-61-46 отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30. корректорской — 2-89-88.

СФ05538. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Маяковского 92. Заказ № 8515.